

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för utgiftsområde 12, som totalt uppgår till drygt 89 miljarder kronor för 2017. Därmed avstyrker utskottet oppositionspartiernas alternativa budgetförslag. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om ändringar i socialförsäkringsbalken, inkomstskattelagen och offentlighets- och sekretesslagen, liksom förslaget om att upphäva lagen om jämställdhetsbonus. Utskottet har även granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet.

Samtliga motionsförslag, om bl.a. barnbidraget och föräldraförsäkringen, avstyrks.

I betänkandet finns 15 reservationer (M, SD, C, V, KD). Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:1 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Cirka 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Budgetprocessen i riksdagen	7
Utskottets överväganden	9
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 12	9
Anslag inom utgiftsområde 12	11
Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring	18
Barnbidrag	22
Föräldraförsäkring	23
Underhållsstöd och bostadsbidrag	31
Övriga förmåner	34
Reservationer	37
1. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (SD)	37
2. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (C)	37
3. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (V)	38
4. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (KD)	39
5. Barnbidrag, punkt 3 (SD)	39
6. Föräldraförsäkring, punkt 4 (M)	40
7. Föräldraförsäkring, punkt 4 (SD)	41
8. Föräldraförsäkring, punkt 4 (C)	42
9. Föräldraförsäkring, punkt 4 (KD)	43
10. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (M)	45
11. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (SD)	46
12. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (C)	46
13. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (KD)	47
14. Övriga förmåner, punkt 6 (SD)	48
15. Övriga förmåner, punkt 6 (KD)	48
Särskilda yttranden	50
1. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (M)	50
2. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (SD)	51
3. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (C)	52
4. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (L)	54
5. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (KD)	55
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	57
Propositionen	57
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	57
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	68
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	69
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	70

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 12

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 12 punkt 5 och avslår motionerna

2016/17:2352 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 1–5,

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och 44,

2016/17:2896 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 14 i denna del,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 4, 15 och 16,

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 16,

2016/17:3303 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 5,

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 12, 13, 32, 37 och 49,

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 82,

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 5 och 6,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 42,

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 19,

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 17,

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 27 och 28,

2016/17:3452 av Solveig Zander m.fl. (C) och

2016/17:3487 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 1.

b) Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,

2. lag om upphävande av lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus,

3. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),

4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 12 punkterna 1–4 och avslår motion

2016/17:3487 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkandena 2–5.

2. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M),
 2016/17:283 av Patrick Reslow (M),
 2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,
 2016/17:2427 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 13,
 2016/17:2865 av Anders Österberg m.fl. (S),
 2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 13,
 2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–4 och 6 samt
 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (KD)

3. Barnbidrag

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:716 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
 2016/17:2400 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
 2016/17:2491 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) yrkandena 1
 och 2 samt
 2016/17:3410 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD).

Reservation 5 (SD)

4. Föräldraförsäkring

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:296 av Amir Adan (M),
 2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M),
 2016/17:364 av Rickard Nordin (C),
 2016/17:365 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,
 2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1–4,
 2016/17:489 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkande 1,
 2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M),
 2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,
 2016/17:2487 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2016/17:2502 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1, 8 och 42,
 2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 18 och 19,
 2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkandena 14 i denna del
 och 15,
 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 5 och 6,
 2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11,
 2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5, 7, 9–11, 16
 och 17,

2016/17:3341 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3360 av Larry Söder (KD).

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (SD)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (KD)

5. Underhållsstöd och bostadsbidrag

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1076 av Gunilla Nordgren (M),

2016/17:1646 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 4,

2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och
45,

2016/17:2929 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD),

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 30,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 9 och

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 43 och 48.

Reservation 10 (M)

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (KD)

6. Övriga förmåner

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:245 av Jan Ericson (M),

2016/17:990 av Catharina Bråkenhielm (S),

2016/17:2503 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 15 och

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 46.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (KD)

Stockholm den 6 december 2016

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M)*, Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M)*, Phia Andersson (S), Lars-Arne Staxäng (M)*, Yilmaz Kerimo (S), Solveig Zander (C)*, Rickard Persson (MP), Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD)*, Emma Carlsson Löfdahl (L)*, Aron Modig (KD)*, Patrik Engström (S), Tina Ghasemi (M)*, Heidi Karlsson (SD)* och Rossana Dinamarca (V).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2016/17:1 i de delar som gäller utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och ett stort antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2016/17. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Lagförslagen finns i bilaga 4.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2017 och de avvikelser från förslaget som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för 2017 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn till 89 491 398 000 kronor (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49). I detta ärende ska socialförsäkringsutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagen tar ställning till anslagen för utgiftsområdet genom ett beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 12 i budgetpropositionen och kommer att använda denna i den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och de motioner som gäller anslag för 2017 och lagförslag inom utgiftsområde 12. Slutligen behandlas ett stort antal motionsförslag som väckts under allmänna motions-tiden 2016/17. Förslagen i dessa motioner gäller en rad olika frågor som rör den ekonomiska familjepolitiken.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 12

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målet för utgiftsområde 12 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 12, bet. 2015/16:SfU3, rskr. 2015/16:88). Målet är: ”Den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till en god levnadsstandard för alla barnfamiljer samt minska skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan hushåll med och utan barn. Den ekonomiska familjepolitiken ska även bidra till ett jämställt föräldraskap.”

För att redovisa resultaten inom utgiftsområdet används indikatorerna barnafödandet, barnfamiljernas inkomstutveckling, de familjeekonomiska stödens betydelse för hushållens inkomster, barnhushåll med låg ekonomisk standard, föräldrarnas Arbetskraftsdeltagande och föräldrarnas användning av föräldraförsäkringen. Administrationen av den ekonomiska familjepolitiken redovisas utifrån dels indikatorerna kostnadseffektivitet, kundnöjdhet och kvalitet, dels de verksamhetsmål som regeringen har gett Försäkringskassan i regleringsbrevet. De aktuella verksamhetsmålen rörde bl.a. myndighetens uppdrag att verka för ett jämställt användande av föräldraförsäkringen samt att verka för att särlevande föräldrar har goda kunskaper om möjligheterna att reglera underhåll för barn på egen hand.

Av regeringens resultatredovisning framgår bl.a. att den ekonomiska familjepolitiken under 2015 bidrog till att förbättra barnfamiljernas förutsättningar för en god levnadsstandard. Under 2015 gick en fjärdedel av utbetalningarna av familjeekonomiska stöd till den femtedel av barnhushållen som hade lägst ekonomisk standard. För de behovsprövade bidragen var fördelningsprofilen tydligare; mer än hälften av utbetalningarna gick till denna grupp. Det är således framför allt de behovsprövade stöden som bidrar till att höja inkomsterna för hushåll med låg ekonomisk standard, men även försäkringarna och de generella stöden bidrar till att jämna ut inkomstskillnaderna. Regeringen anger att många hushåll med låg ekonomisk standard tenderar att få en förbättrad ekonomisk situation på några års sikt. Hushåll med ensamstående kvinnor, särskilt om de är utrikes födda, har en mer utsatt situation. Barnafödandet och föräldrarnas Arbetskraftsdeltagande är fortfarande högt, vilket indikerar att det finns möjligheter att förena arbetsliv med föräldraskap.

Enligt regeringens bedömning är måluppfyllelsen acceptabel för utgiftsområdet Ekonomisk trygghet för familjer och barn. För en bättre måluppfyllelse behöver dock familjepolitiken utvecklas i mer jämställd riktning. Att de familjeekonomiska stöden fortsätter att ge goda levnadsvillkor och att ge framför allt kvinnor förbättrade förutsättningar till arbete och egen försörjning på både kort och lång sikt anges vara av stor vikt. De hushåll som lever i ekonomisk

utsatthet under längre perioder behöver även i fortsättningen stöd från familjepolitiken för att förbättra hushållets ekonomi. De kan dock även vara i behov av insatser utanför utgiftsområdet, t.ex. inom utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken.

När det gäller administrationen av den ekonomiska familjepolitiken gör regeringen bedömningen att det skett en fortsatt förbättring, med ökad kostnadseffektivitet och ökad kundnöjdhet. Kvaliteten i handläggningen av förmaner till barnfamiljer bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Försäkringskassans verksamhetsmål när det gäller information om föräldrapenningens regelverk bedöms vara uppfyllt. Målet att särlevande föräldrar ska reglera underhållet själva bedöms endast delvis vara uppfyllt. Försäkringskassan har under 2016 fått ett utökat ansvar för information till särlevande föräldrar om underhållsreglering, och stödet förväntas därmed förbättras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av uppnådda resultat ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till ökad förståelse för hur de statliga anslagsmedlen används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Utskottet konstaterar att resultaten inom utgiftsområdet, liksom förra året, redovisas med en tydlig struktur och att de illustreras med ett antal tabeller och diagram. Ett flertal av dessa har en uppdelning på män och kvinnor som åskådliggör de könsskillnader som kan finnas. Utskottet uppskattar också att flera av diagrammen och tabellerna uppvisar tidsserier som möjliggör en analys över tid. Det är också positivt att det i årets resultatredovisning finns tydliga källhänvisningar till de rapporter och andra publikationer från exempelvis Inspektionen för socialförsäkringen som det refereras till i texten.

Utskottet noterar att ett nytt avsnitt har förts in i resultatredovisningen med anledning av att utgiftsområdesmålet har kompletterats med att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till ett jämställt föräldraskap. I detta avsnitt ges en genomgång av flera av de familjeekonomiska stöden utifrån detta mål.

Regeringen anger i propositionen när det gäller administrationen av den ekonomiska familjepolitiken att både kostnadseffektiviteten och kundnöjdheten ökar. Kvaliteten beskrivs som tillfredsställande i handläggningen av förmaner till familjer. Målet att särlevande föräldrar ska reglera underhållet själva bedöms som delvis uppfyllt. Utskottet avser att följa utvecklingen när det gäller Försäkringskassans insatser för att öka kunskapen bland särlevande föräldrar om föräldrars försörjningsansvar och att sprida kunskap om samarbetssamtal på kommunal nivå.

Anslag inom utgiftsområde 12

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn i enlighet med regeringens förslag och antar regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken, inkomstskattelagen och offentlighets- och sekretesslagen samt förslag till upphävande av lagen om jämställdhetsbonus. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Barnbidrag bestäms till 27 347 011 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för allmänna barnbidrag, flerbarnstillägg och förlängt barnbidrag enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken (nedan benämnd införandelagen). Anslaget får även användas för utgifter för tilläggsbelopp vid familjeförmåner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Utgiftsutvecklingen inom anslaget påverkas främst av barnbidragets nivå och antalet barn under 16 år. Antalet barn i åldern 0–16 år beräknas öka under prognosperioden, vilket medför högre utgifter för allmänt barnbidrag och flerbarnstillägg. Utgifterna för förlängt barnbidrag, som beräknas utifrån utvecklingen av antalet 17–24-åringar i befolkningen, antas fortsätta att minska. Utgifterna för EU-förmåner har minskat kraftigt de senaste åren. Sammantaget kommer kostnaderna för anslaget att öka under perioden. I propositionen föreslår regeringen att flerbarnstillägget höjs till 580 kronor per månad för det tredje barnet. Eftersom barnfamiljer med många barn utgör en förhållandevis stor andel av hushållen med låg ekonomisk standard är denna höjning ett träffsäkert sätt att förbättra dessa hushålls ekonomiska situation. Regeringen föreslår därmed ändringar i socialförsäkringsbalken. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Föräldraförsäkring bestäms till 41 696 503 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen, statlig ålderspensionsavgift för dessa förmåner enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift samt jämställdhetsbonus enligt lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus. Utgiftsutvecklingen inom föräldraförsäkringen påverkas framför allt av ersättningsnivån, antalet barn som föds, antalet barn i befolkningen i åldern 0–8 år

och fördelningen av ersättningsdagar mellan föräldrarna. Enligt befolkningsprognosen kommer antalet födda barn att öka under 2017–2020, och timlönen förväntas öka under perioden. Utgifterna för föräldraförsäkringen beräknas därmed öka under de kommande åren. I propositionen föreslås att jämställdhetsbonusen ska avskaffas vid utgången av 2016. Detta innebär att jämställdhetsbonusen endast kommer att belasta anslaget under inledningen av 2017. Skälet till förslaget är att jämställdhetsbonusen har visat sig vara en ineffektiv metod för att förmå föräldrar till ett mer jämställt uttag av föräldrapenningen och föräldraledighet. Regeringen föreslår dels att lagen om jämställdhetsbonus ska upphävas, dels att följdändringar ska göras i vissa lagar. Vidare aviserar regeringen att en utredning kommer att föreslå hur föräldraledighet med föräldrapenning ska kunna begränsas så att den förälder som kommer till Sverige med barn endast kan använda ett fåtal dagar med föräldrapenning efter barnets tvåårsdag. Ett sådant förslag bedöms komma att påverka utgifterna inom anslaget i mindre utsträckning.

Regeringen föreslår att anslaget 1:3 Underhållsstöd bestäms till 2 690 000 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för underhållsstöd enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Betalningar från bidragsskyldiga föräldrar ska återföras till anslaget. Utgiftsutvecklingen för underhållsstödet är beroende av omvärldsfaktorer, t.ex. antal separationer, antal barn, födelsetal och löneutvecklingen. Utgiftsstyrande faktorer som staten kan påverka är bl.a. stödets nivå, procentsatserna som bestämmer den bidragsskyldiga förälderns betalningsskyldighet och storleken på det grundavdrag för egna levnadskostnader som får göras innan betalningsskyldigheten beräknas. Det totala antalet barn med underhållsstöd förväntas öka något under 2016 och 2017 för att sedan minska igen, samtidigt som inbetalningar från bidragsskyldiga minskar. Underhållsstödet höjdes med 300 kronor per månad den 1 september 2015, och i propositionen aviseras att regeringen har för avsikt att införa en differentiering av beloppet genom att höja det för barn som är 15 år och äldre. Sammantaget innebär förändringarna att kostnaden för anslaget beräknas öka mellan 2017 och 2020.

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 Adoptionsbidrag bestäms till 32 284 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för bidrag till kostnader för internationella adoptioner enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Bidrag lämnas för adoptioner som förmedlas av en sammanslutning som är auktoriserad enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling. Anslagets utgiftsutveckling är främst beroende av bidragets nivå och det antal barn som adopteras till Sverige genom auktoriserade adoptions-sammanslutningar. Antalet barn som adopteras till Sverige har minskat i ett antal år. Bidragets nivå ligger på 40 000 kronor per adoption. Mot bakgrund av att adoptionsbidraget motsvarar en allt mindre andel av den genomsnittliga kostnaden för en adoption föreslår regeringen att bidragets nivå höjs till 75 000 kronor fr.o.m. den 1 januari 2017. Regeringen föreslår därmed ändringar i socialförsäkringsbalken.

Regeringen föreslår att anslaget 1:5 Barnpension och efterlevandestöd bestäms till 1 048 000 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för barnpension och efterlevandestöd enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Barnpensionen är grundad på den avlidna förälderns inkomst, medan efterlevandestödet är ett grundskydd för barn som får låg eller ingen barnpension. Antalet förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd har minskat under ett antal år, men sedan 2014 har antalet barn med efterlevandestöd ökat. Barn under 18 år som har invandrat till Sverige och vars ena eller båda föräldrar har avlidit kan få efterlevandestöd. Antalet ansökningar om efterlevandestöd har ökat till följd av att migrationen till Sverige har ökat under senare år. Vidare ökade andelen beviljade ansökningar betydligt under 2014 på grund av en praxisändring. Kostnaden bedöms därmed öka under perioden. Myndigheterna har i uppdrag att se över bl.a. efterlevandestödet för barn som bor i familjehem, stödboenden eller s.k. HVB-hem. Regeringen anger att eventuella ändringar av efterlevandestödet kan få konsekvenser för anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget 1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn bestäms till 4 069 900 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för vårdbidrag enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen samt för utgifter för ålderspensionsavgift för bidraget. Antalet barn som föräldrar får vårdbidrag för fortsatte öka under 2015. Utvecklingen förväntas fortsätta mot bakgrund av att vårdbidrag kan antas komma att bli vanligare bland barn i åldern 10–19 år samtidigt som antalet barn i den åldern ökar.

Regeringen föreslår att anslaget 1:7 Pensionsrätt för barnår bestäms till 7 467 700 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för pensionsrätt för barnår. Utgifterna för anslaget styrs av inkomstbasbeloppets utveckling, timlöneutvecklingen och ränteutvecklingen. I slutet av perioden antas antalet barnfamiljer med pensionsrätt för barnår ha ökat med 7 procent.

Regeringen föreslår att anslaget 1:8 Bostadsbidrag bestäms till 5 140 000 000 kronor för 2017. Anslaget får användas för utgifter för bostadsbidrag till barnfamiljer och till unga som fyllt 18 år men inte 29 år enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Bostadsbidraget för barnfamiljer består av ett bidrag till bostadskostnader och ett särskilt bidrag för hemmavaroende barn. Utgifterna för bostadsbidraget styrs i huvudsak av utvecklingen på arbetsmarknaden och sysselsättningen. Även demografiska förändringar påverkar kostnadsbilden. Under perioden 2018–2020 förväntas en ökning av antalet barnfamiljer, vilket bör påverka antalet hushåll som får rätt till bostadsbidrag. Samtidigt förväntas ökande timlöner och en ökad sysselsättning minska medelbeloppet. Regeringen föreslår en förstärkning av bostadsbidraget genom att inkomstgränserna höjs. Dessa har varit oförändrade sedan 1997, och de har därför släpat efter prisutvecklingen i samhället. Regeringen föreslår därmed ändringar i socialförsäkringsbalken. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Motionerna

Moderaterna

Johan Forssell m.fl. (M) föreslår i kommittémotion 2016/17:2352 yrkandena 1–5 att riksdagen anvisar 706 500 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområdet. Till anslaget 1:1 anvisas knappt 307 miljoner kronor mindre än i regeringens förslag bl.a. till följd av att motionärerna motsätter sig regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg. Vidare föreslår de att unga personer som i dag får aktivitetsersättning vid förlängd skolgång i stället ska få ersättning från studiestödssystemet. Förslaget om att reformera ersättningsmodellen vid förlängd skolgång påverkar även anslaget för bostadsbidrag genom att drygt 3 miljoner kronor utöver regeringens förslag anslås. Till anslaget 1:2 anvisas 293 miljoner kronor mindre än regeringen anvisar. Motionärerna föreslår att föräldrapenning på grundnivå ska begränsas till 365 dagar för att stärka arbetslinjen för de som aldrig fått sitt första jobb. Vidare bör grundnivån i föräldraförsäkringen återställas till den nivå som gällde före höjningen den 1 januari 2016. Motionärerna motsätter sig regeringens förslag om att avskaffa jämställdhetsbonusen. Till anslaget 1:5 anvisas 110 miljoner kronor mindre än i regeringens förslag, som en följd av förslaget att barn som bor i HVB-hem, familjehem eller stödboenden inte ska ha rätt till efterlevandestöd.

Även i kommittémotionerna 2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2 och 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 4 begärs att jämställdhetsbonusen ska behållas. Anna Kinberg Batra m.fl. (M) begär i partimotion 2016/17:3371 yrkande 17 att den som bor i en verksamhet som bekostas av offentliga medel inte ska ha rätt till efterlevandestöd.

I partimotion 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 28, i kommittémotionerna 2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 och 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 16 begärs att föräldrapenning på grundnivå ska begränsas till 365 dagar. I partimotion 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27 och i kommittémotion 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 15 begärs att full föräldrapenning enbart bör betalas ut vid jobb eller permanent uppehållstillstånd. Enligt motionärerna ska den som saknar sjukpenninggrundande inkomst beviljas föräldrapenning fram till barnets ettårsdag. För den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd bör föräldrapenning beviljas fram till barnets ettårsdag, oavsett om den enskilde har en sjukpenninggrundande inkomst eller inte. Det är enligt motionärerna rimligt med krav på kvalificering till ersättningssystemen, och genom förslaget kan även kvinnors inträde på arbetsmarknaden påskyndas.

Sverigedemokraterna

Linus Bylund m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2016/17:2896 att riksdagen anvisar 506 600 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområdet. I motionen föreslås att reglerna om ersättning för merkostnader för barn med

funktionsnedsättsättning bör ändras så att samma beloppsgräns tillämpas oavsett om ersättningen enbart avser merkostnader eller om den också avser behov av vård och tillsyn. Mot bakgrund av förslaget tillförs anslaget 1:6 10 miljoner kronor. Vidare föreslår motionärerna en förstärkning av bostadsbidraget med 300 miljoner kronor. Motionärerna motsätter sig regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg. Förslag om minskad invandring medför minskade kostnader på flera av anslagen inom utgiftsområdet. Även i kommittémotion 2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och 44 begärs en höjning av bostadsbidraget för barnfamiljer och att den orättvisa skillnaden i merkostnadsbidraget tas bort. I kommittémotion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 19 anförs att reglerna för bostadsbidrag och bostadstillägg bör ses över så att de bättre följer hyressättningen.

Centerpartiet

Solveig Zander m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2016/17:3452 att riksdagen anvisar 2 264 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområdet. Som en följd av att motionärerna motsätter sig regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg anvisas 300 miljoner kronor mindre än i regeringens förslag till anslaget 1:1. Motionärerna anser att jämställdhetsbonusen ska vara kvar och föreslår att grundnivån i föräldraförsäkringen ska återställas till den nivå som gällde före ändringen 2016. Vidare föreslås att föräldraförsäkringen begränsas för nyanlända så att den enbart medges för det yngsta barnet i familjen och till dess att detta barn fyller två år. Sammantaget innebär detta att Centerpartiet anvisar 1 004 miljoner kronor mindre än regeringen till anslaget 1:2. Nivån inom underhållsstödet bör återställas till den nivå som gällde före ändringen den 1 september 2015, vilket medför en besparing om 700 miljoner kronor. Till anslaget 1:5 anvisar Centerpartiet 110 miljoner kronor mindre än regeringen, med anledning av förslag om att barn som bor i HVB-hem, familjehem eller stödboenden inte ska ha rätt till efterlevandestöd. Motionärerna motsätter sig regeringens förslag om en höjning av inkomstgränsen för bostadsbidrag, varför de anvisar 150 miljoner kronor mindre än regeringen till anslaget 1:8. I kommittémotion 2016/17:3037 av Annika Qarls (C) yrkande 14 i denna del begärs att möjligheten att återinföra jämställdhetsbonusen ses över.

Liberalerna

Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) föreslår i kommittémotion 2016/17:3487 yrkandena 1–5 att riksdagen anvisar 5 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområdet. Till anslaget 1:1 anvisas 374 miljoner kronor mindre än enligt regeringens förslag, med anledning av att motionärerna motsätter sig regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg och att de föreslår att unga personer med förlängd skolgång eller förlängt barnbidrag ska få studiemedel i stället. Jämställdhetsbonusen bör, som ett instrument för att öka jämställdheten

i uttaget av föräldraförsäkringen, finnas kvar och även förstärkas genom att bonusen fördubblas under vissa föräldrapenningdagar. Anslaget 1:2 tillförs 518 miljoner kronor med anledning av förslagen. I motionen föreslås vidare att det införs en möjlighet att få tillfällig föräldrapenning för att hålla kontakt med skolan och socialtjänsten. Grundnivån i föräldraförsäkringen ska återställas till den nivå som gällde före ändringen 2016. Motionärerna motsätter sig regeringens aviserade höjning av underhållsstödet. Vidare föreslås att 110 miljoner kronor mindre än regeringen föreslår ska anvisas till anslaget 1:5, mot bakgrund av förslaget att barn som bor i t.ex. HVB-hem eller stödboenden inte samtidigt ska ha rätt till efterlevandestöd. Barntillägget i bostadsbidraget föreslås höjas med 100 kronor per barn och månad, medan regeringens föreslagna höjning av inkomstgränsen i bostadsbidraget avvisas. Förslaget att unga personer med förlängd skolgång eller förlängt barnbidrag ska få studiemedel i stället för aktivitetsersättning innebär ökade kostnader för bostadsbidrag med 28 miljoner kronor. Sammantaget innebär förslagen att 178 miljoner kronor tillförs anslaget för bostadsbidrag. Motionärerna begär avslag på propositionens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken om höjt flerbarnstillägg och höjd inkomstgräns i bostadsbidraget samt förslag om att avskaffa jämställdhetsbonusen. Även i partimotion 2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 16 begärs utökade möjligheter till tillfällig föräldrapenning vid kontakter med förskola, skola och socialtjänst på grund av bl.a. varaktig sjukdom, psykisk ohälsa eller sociala problem hos barnet.

Kristdemokraterna

Andreas Carlson m.fl. (KD) föreslår i partimotion 2016/17:3304 yrkandena 12, 13, 32, 37 och 49 att riksdagen anvisar 2 968 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområdet. Till anslaget 1:1 anvisas 300 miljoner kronor mindre än regeringen föreslår med anledning av att motionärerna motsätter sig regeringens förslag att höja flerbarnstillägget. För att behålla jämställdhetsbonusen avsätts 318 miljoner kronor. Vidare föreslås i motionen att pensionsrätten för barnår stärks genom att antalet barnår utökas från fyra till fem och att jämförelseinkomsten under barnåren höjs från 75 till 85 procent. För att finansiera förslagen tillförs 2 400 miljoner kronor till anslaget 1:7. En höjning av det särskilda bidraget för hemmavarande barn föreslås för att stärka ekonomin för de barnfamiljer som har den sämsta ekonomin. Förslaget innebär att 550 miljoner kronor, utöver regeringens förslag, tillförs anslaget 1:8. Vidare begärs en höjning av adoptionsbidraget i enlighet med regeringens förslag. Även i kommittémotionerna 2016/17:3303 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 5 och 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 5 och 6 begärs att pensionsrätten för barnår utökas med ett år och att jämförelseinkomsten i pensionsrätt för barnår höjs. I kommittémotionerna 2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 82 och 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 42 begärs tillkännagivanden om att det särskilda bostadsbidraget för hemmavarande barn bör höjas.

Utskottets ställningstagande

En generell välfärd som innefattar alla, ett jämställt föräldraskap och ett beaktande av principen om barnets bästa är grunderna för synen på och målsättningen med den ekonomiska familjepolitiken. En grundläggande strävan inom den ekonomiska familjepolitiken är att skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn. Att förbättra situationen för familjer med låg ekonomisk standard är en prioriterad uppgift. Det är känt att hushåll med en ensamstående förälder som har flera barn har en utsatt ekonomisk situation; detta gäller särskilt för kvinnor. Vidare har barnhushåll där någon förälder är utrikes född oftare en låg ekonomisk standard. Flera steg för en förbättrad ekonomisk standard har tagits genom den höjning av underhållsstödet som trädde i kraft den 1 september 2015 och höjningen av föräldrapenning på grundnivån den 1 januari 2016. Regler har också införts som ökar drivkrafterna för särlevande föräldrar att reglera underhållsskyldigheten för barn civilrättsligt i stället för att ansöka om underhållsstöd. Detta innebär att framför allt barn som lever i hushåll med låg ekonomisk standard kan få ett betydligt högre underhåll.

Barnfamiljer med låg ekonomisk standard behöver emellertid fortsatt stöd. Det är därför positivt att regeringen nu föreslår flera åtgärder som är utformade för att komma ekonomiskt utsatta barnfamiljer till del. Utskottet välkomnar förslagen om att höja flerbarnstillägget och att höja inkomstgränsen för bostadsbidrag som lämnas till barnfamiljer. Utskottet noterar att regeringen även aviserar att den avser att höja underhållsstödets belopp för barn som är 15 år och äldre. Med tanke på att adoptionsbidragets andel av den genomsnittliga kostnaden för en adoption har sjunkit kraftigt under senare år ställer sig utskottet också bakom förslaget om en höjning av bidraget från 40 000 kronor till 75 000 kronor.

Rätten till föräldrapenning är delad lika mellan vårdnadshavarna med möjlighet att använda 240 dagar vardera. Det faktiska uttaget av föräldrapenning är däremot inte jämställt eftersom det är kvinnorna som står för uttaget av merparten av föräldrapenningen. Jämställdhetsbonusen infördes under 2008 som en stimulansåtgärd för att göra uttaget av föräldrapenning mer jämställt. När jämställdhetsbonusen har utvärderats har det dock visat sig att den inte har haft någon mätbar effekt. Detta innebär att de medel som varje år betalas ut i bonus huvudsakligen går till de föräldrar som ändå skulle ha delat föräldrapenningen mer lika. Dessutom har jämställdhetsbonusen liten påverkan på ett hushålls totala ekonomi, och den är svår för föräldrarna att överblicka och att planera efter. Ett mer jämställt uttag av föräldrapenning är en angelägen målsättning, men utskottet bedömer att det är andra åtgärder som behöver vidtas för att uppnå det. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att behålla jämställdhetsbonusen.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 12. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken, lag om upphävande av lagen om jämställdhetsbonus, lag om ändring i inkomstskattelagen och lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Därmed tillstyrker utskottet proposition

2016/17:1 punkterna 1–5 inom utgiftsområde 12 och avstyrker motionerna 2016/17:2352 (M) yrkandena 1–5, 2016/17:3371 (M) yrkande 17, 2016/17:3372 (M) yrkandena 27 och 28, 2016/17:3078 (M) yrkandena 4, 15 och 16, 2016/17:2356 (M) yrkandena 1 och 2, 2016/17:2896 (SD), 2016/17:2506 (SD) yrkandena 43 i denna del och 44, 2016/17:3351 (SD) yrkande 19, 2016/17:3452 (C), 2016/17:3037 (C) yrkande 14 i denna del, 2016/17:3487 (L) yrkandena 1–5, 2016/17:3193 (L) yrkande 16, 2016/17:3303 (KD) yrkande 5, 2016/17:3304 (KD) yrkandena 12, 13, 32, 37 och 49, 2016/17:3305 (KD) yrkande 82, 2016/17:3346 (KD) yrkandena 5 och 6 och 2016/17:3347 (KD) yrkande 42.

Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om att ta bort de reserverade dagarna i föräldrapenningen och om en handlingsplan mot barnfattigdom.

Jämför reservationerna 1 (SD), 2 (C), 3 (V) och 4 (KD).

Gällande ordning

Föräldrapenningsförmåner lämnas i två olika former, dels föräldrapenning för vård av barn med anledning av barns födelse eller vid adoption, dels tillfällig föräldrapenning i särskilda situationer när någon avstår från förvärvsarbete för att vårda barn eller i samband med att ett barn har avlidit (11 kap. 2 § socialförsäkringsbalken, förkortat SFB). Både föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning beräknas utifrån föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Denna fastställs av Försäkringskassan utifrån den beräknade årliga arbetsinkomsten.

Rätt till föräldrapenning har en försäkrad förälder som vårdar barn under tid när han eller hon inte förvärvsarbetar eller avstår från förvärvsarbete (12 kap. 2 § SFB). Som villkor för rätt till föräldrapenning gäller att föräldern under tiden till huvudsaklig del faktiskt vårdar barnet på det sätt som krävs med hänsyn till barnets ålder.

Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse lämnas under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna (12 kap. 12 § SFB). Av dessa lämnas 390 dagar med belopp på sjukpenningnivå eller grundnivå och 90 dagar på lägsta nivå. Föräldrapenning kan tas ut till dess att ett barn avslutat första året i grundskolan, eller t.o.m. den dagen då barnet fyller åtta år. För barn födda från den 1 januari 2014 kan 96 dagar sammanlagt sparas t.o.m. den dag då barnet fyller tolv år eller när barnet slutar i årskurs 5 i grundskolan. Övriga dagar måste tas ut före fyra års ålder.

När båda föräldrarna är vårdnadshavare har de rätt till hälften var av det totala antalet ersättningsdagar (12 kap. 15 § SFB). En förälder kan överlåta

rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av 60 dagar med sjukpenningbelopp, s.k. reserverade dagar. För barn födda den 1 januari 2016 eller senare gäller i stället att 90 dagar på sjukpenningnivå är reserverade och inte kan avstås till den andra föräldern. Den som har ensam vårdnad om barnet har rätt till alla 480 dagarna.

Motionerna

I motion 2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ta bort de kvoterade föräldradagarna. Valfriheten bör vara självklar så att familjen utifrån sina behov och önskemål kan välja och planera sin föräldraledighet.

Patrick Reslow (M) begär i motion 2016/17:283 ett tillkännagivande om de öronmärkta dagarna i föräldraförsäkringen. Motionären anser att de öronmärkta dagarna bör avskaffas och anför att föräldraförsäkringen redan är jämställd eftersom det krävs ett aktivt avstående från den ena föräldern för att överlåta dagar till den andra föräldern.

I kommittémotion 2016/17:2506 yrkande 13 begär Paula Bieler m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att helt avkvotera föräldraförsäkringen och ge tillbaka makten till familjerna.

Linus Bylund m.fl. (SD) begär i motion 2016/17:2427 ett tillkännagivande om att föräldraledigheten ska delas upp helt efter föräldrarnas önskan.

I motion 2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att reformera föräldraförsäkringen så att familjens sammanlagda disponibla inkomst blir densamma oavsett vilken av föräldrarna som är hemma med barn. Även kostnaderna för en sådan reform bör utredas. Med dagens regelverk finns en risk att det är familjens ekonomi, och inte andra önskemål och behov, som avgör vem av föräldrarna som ska vara föräldraledig.

I kommittémotion 2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om en översyn av föräldraförsäkringen utifrån hur regelverket kan bli mer flexibelt och passa föräldrarna bättre. Föräldraförsäkringen ska ge alla föräldrar möjlighet att kombinera arbete med föräldraskap och ta hänsyn till att familjer ser olika ut och att de måste ha frihet att själva bestämma hur de ska fördela föräldradagarna.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2016/17:3304 yrkandena 1–4 tillkännagivanden om familjepolitiken. I motionen anfördes att familjens betydelse för barnen och samhället måste betonas. Familjen är den viktigaste gemenskapen i samhället och behövs för att människor ska kunna växa och må bra. Föräldrarna är de viktigaste personerna i barnets liv, särskilt för de barn som riskerar att hamna snett i livet. Föräldrarnas närvaro blir allt mer avgörande mot bakgrund av den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga. Lagar och regelverk på familjepolitikens område måste utgå från barnens behov och rätt till båda sina föräldrar och sitt ursprung genom att alla politiska beslut analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära

relationer. Målet för familjepolitiken bör vara att stödja familjen, öka familjens frihet och bidra till en trygg familjeekonomi. För barnens hälsa och utveckling måste även politiken möjliggöra för föräldrarna att få mer tid för barnen. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att föräldraförsäkringen inte ska vara tvångskvoterad.

Även i kommittémotion 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att avskaffa kvoteringen i föräldraförsäkringen.

Anders Österberg m.fl. (S) begär i motion 2016/17:2865 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ta fram en nationell handlingsplan för att alla barn ska få en jämlik barndom.

I kommittémotion 2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram förslag till en handlingsplan mot barnfattigdom.

Utskottets ställningstagande

Det övergripande syftet med föräldraförsäkringen är att ge båda föräldrarna likvärdiga möjligheter att få ersättning vid förlorad arbetsinkomst när de vårdar barn och på detta sätt underlätta kombinationen av familjeliv och arbetsliv. Utskottet konstaterar att föräldraförsäkringen gör det möjligt för föräldrar att dela på ansvaret för barnens omvårdnad och att vara hemma med sina barn under längre sammanhängande tider. Det är särskilt viktigt att föräldrar tidigt kan etablera god kontakt med sina barn. Det främjar en positiv utveckling, och barnets tillgång till båda sina föräldrar verkar för en fördjupad och harmonisk identitetsutveckling för barnet och främjar barnets mognad och trygghet.

Rätten till föräldrapenning är i dag delad lika för vårdnadshavarna, men den faktiska fördelningen av dagar och ledighet är inte jämställd. Dagens sneda fördelning, där kvinnor i allmänhet tar en betydligt större andel av föräldrapenningen än vad män gör, får långtgående konsekvenser. Utöver den påverkan den sneda fördelningen i uttaget har på barnets utveckling, påverkas exempelvis kvinnors situation på arbetsmarknaden negativt. Det icke jämställda föräldrapenninguttaget samvarierar också med en senare snedfördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete. Enligt utskottets mening är detta starka skäl för att en del av föräldrapenningen även fortsättningsvis ska vara reserverad för vardera föräldern.

För att förstärka incitamenten för båda föräldrarna att ta ut föräldrapenning och att vara föräldralediga under en längre tid reserverades ytterligare en månad i föräldraförsäkringen den 1 januari 2016 för vardera föräldern. Genom denna reform stärktes också barns rätt till båda sina föräldrar. Det är ännu för tidigt att utvärdera denna förändring, men av de åtgärder som har vidtagits för att få föräldrar att dela mer lika på föräldrapenningdagarna är det införandet av de tidigare reserverade månaderna som har haft tydligast effekt. Utskottet anser att de nuvarande reglerna ger incitament till ett jämställt uttag av föräl-

drapenning samtidigt som de lämnar utrymme för föräldrarnas behov av flexibilitet. Mot bakgrund av det sagda avstyrker utskottet motionerna 2016/17:165 (M), 2016/17:283 (M), 2016/17:2427 (SD), 2016/17:2506 (SD) yrkande 13, 2016/17:3037 (C) yrkande 13, 2016/17:3304 (KD) yrkandena 1–4 och 6 samt 2016/17:3346 (KD) yrkande 10. Utskottet noterar att regeringen har tillsatt en utredning som ska göra en bred översyn av föräldraförsäkringen i syfte att föräldraförsäkringen i högre grad än i dag ska bidra till bl.a. goda uppväxtvillkor för barn (dir. 2016:10). Utredningen har tagit namnet Utredningen om en modern föräldraförsäkring. Principen om barnets bästa och barnets rätt till omvårdnad och kontakt med sina föräldrar är vägledande för utredningen. Utskottet kommer att följa utredningens arbete, som ska slutredovisas senast den 1 oktober 2017.

Både föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning beräknas utifrån den sjukpenninggrundande inkomsten. Utskottet anser inte att det finns anledning att göra avsteg från den rådande principen att den ersättning som ges baseras på det faktiska inkomstbortfallet i form av utebliven förvärvsinkomst. Därmed avstyrks förslaget i motion 2016/17:3210 (SD) om att se över föräldraförsäkringen så att familjens sammanlagda inkomst skulle bli densamma oavsett vilken av föräldrarna som tar emot föräldrapenning.

En grundläggande strävan inom den ekonomiska familjepolitiken är att skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn. Att förbättra situationen för familjer med låg ekonomisk standard är därför en prioriterad uppgift. Barnfamiljer med många barn är en förhållandevis stor andel av hushållen med låg ekonomisk standard. Regeringens förslag om att höja flerbarnstillägget för det tredje barnet är därför ett träffsäkert sätt att förbättra dessa hushålls ekonomiska situation. Även förslaget om förstärkning av bostadsbidraget är en träffsäker åtgärd, eftersom många barn med låg ekonomisk standard lever i hushåll som tar emot bostadsbidrag. Mot bakgrund av att barnfamiljer med låg ekonomisk standard behöver fortsatt stöd och att den omfördelande profilen i familjepolitiken behöver förstärkas finns det anledning för utskottet att även fortsättningsvis följa utvecklingen för denna grupp. Utskottet konstaterar att eftersom barnfamiljernas inkomster i huvudsak kommer från förvärvsarbete har konjunkturläget stor betydelse för hushållens försörjningsmöjligheter. Lösningarna på dessa problem finns dock inte inom den ekonomiska familjepolitiken utan inom andra områden, som arbetsmarknads- och utbildningspolitiken samt samhällsekonomin i stort. Utskottet finner inte nu skäl att ta initiativ till handlingsplaner om barnfattigdom och om en jämlik barndom för alla barn. Motionerna 2016/17:2865 (S) och 2016/17:1198 (V) yrkande 1 avstyrks.

Barnbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en inkomstprövning av barnbidraget och frivilligt barnbidrag.

Jämför reservation 5 (SD).

Gällande ordning

Barnbidraget uppgår till 1 050 kronor per månad och betalas ut t.o.m. det kvartal då barnet fyller 16 år (15 kap. 3 och 4 §§ SFB). Flerbarnstillägg lämnas med 150 kronor per månad för det andra barnet, 454 kronor per månad för det tredje barnet och 1 010 kronor per månad för det fjärde barnet. För varje ytterligare barn lämnas flerbarnstillägg med 1 250 kronor per månad.

Förlängt barnbidrag betalas ut med 1 050 kronor per månad fr.o.m. kvartalet efter det att barnet har fyllt 16 år om barnet studerar vid grundskola eller deltar i viss annan motsvarande utbildning, t.ex. grundsärskolan. Denna förmån betalas ut t.o.m. den månad då barnet slutför utbildningen eller avbryter studierna.

Motionerna

I motion 2016/17:716 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) begärs ett tillkännagivande om att ändra namnet på bidraget till gymnasiesärskolans elever från förlängt barnbidrag till ett namn som lämpar sig för gymnasiesärskolans ungdomar.

Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) begär i motion 2016/17:2491 yrkande 1 ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att göra barnbidraget frivilligt. Varje förälder skulle då själv varje år få välja om han eller hon vill fortsätta att ta emot bidraget. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur många familjer som kan antas avstå från barnbidraget efter en reform med frivilligt barnbidrag och hur stora besparingar detta skulle innebära för staten.

I motion 2016/17:3410 begär Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) ett tillkännagivande om att utreda följderna av att ta bort det generella flerbarnstillägget och se över hur resurserna bättre kan komma resurssvaga barnfamiljer till del.

I motion 2016/17:2400 av Sara-Lena Bjälkö (SD) begärs ett tillkännagivande om en inkomstprövning av barnbidraget. Motionären anser att barnbidraget bör ses över och betalas ut som ett grundarvode på 500 kronor i månaden per barn med möjlighet till högre bidrag.

Utskottets ställningstagande

De allmänna barnbidragen utgör en grundsten i den svenska familjepolitiken. Barnbidragsförmånerna allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg bidrar till att uppfylla målet att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer. Enligt utskottet är det nuvarande barnbidragssystemet väl fungerande. Det har hög legitimitet och uppfattas som rättvist. Administrationskostnaden är låg, och risken för felaktigt utnyttjande är liten. Barnfamiljernas ekonomi har sedan 1998 förbättrats bl.a. genom flera höjningar av barnbidraget och flerbarnstillägget. Genom regeringens förslag om att höja flerbarnstillägget för det tredje barnet tas nu ytterligare ett steg. Mot bakgrund av detta finner utskottet ingen anledning att utreda en inkomstprövning av barnbidraget, att göra barnbidraget frivilligt eller att ta bort det generella flerbarnstillägget. Motionerna 2016/17:2400 (SD), 2016/17:2491 (SD) yrkandena 1 och 2 samt 2016/17:3410 (SD) avstyrks därmed.

Den som går i gymnasiesärskolan har rätt till förlängt barnbidrag. I gymnasiesärskolan kan eleven som längst gå t.o.m. vårterminen det år då han eller hon fyller 23 år. Utskottet har tidigare vid flera tillfällen uttryckt förståelse för att en person som har uppnått myndighetsåldern kan uppleva det som besvärande att få ett bidrag som benämns förlängt barnbidrag. Utskottet har inte något att invända mot att bidraget byter namn. Utskottet noterar dock att Studiehjälpstuderingen (SOU 2013:52) har föreslagit att den som omfattas av rätten till förlängt barnbidrag i stället ska kunna få ersättning från studiestödssystemet. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att föregripa regeringens pågående arbete. Motion 2016/17:716 (M) avstyrks med det anförda.

Föräldraförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att införa ett sörjandestöd, en jämställdhetsbonus för vab-dagar och om att återinföra kontakt-dagar. Vidare avslås motionsyrkanden om möjligheterna att låta fler ta del av föräldraförsäkringen, att förlänga SGI-skyddet till tre år och att döpa om lägstanivådagarna till garantidagar och tillåta att de används under hela föräldraledigheten.

Jämför reservationerna 6 (M), 7 (SD), 8 (C) och 9 (KD).

Gällande ordning

Tillfällig föräldrapenning betalas ut till en förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för vård av sjukt barn som är under tolv år och i vissa fall även vid vård av barn över denna ålder (s.k. vab-dagar). Fadern har en särskild rätt till

tillfällig föräldrapenning under högst tio s.k. pappadagar i samband med ett barns födelse eller adoption. Vidare kan tillfällig föräldrapenning betalas ut i samband med att ett barn har avlidit (13 kap. 2 § SFB).

I samband med smitta, sjukdom eller annat vårdbehov hos barn som inte fyllt tolv år kan ersättning också lämnas när barnets ordinarie vårdare (t.ex. dagmamma) är sjuk, när föräldern behöver följa med barnet till en barnavårdscentral m.m. och till en av föräldrarna vid vårdbehov som uppkommer när den andra föräldern exempelvis besöker läkare med ett annat barn. En förälder får överlåta rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn till någon som är försäkrad för tillfällig föräldrapenning och som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barnet (13 kap. 8 § SFB). Sådan överlåtelse kan exempelvis ske när barnets ordinarie vårdare är sjuk eller smittad. Under vissa omständigheter kan tillfällig föräldrapenning lämnas vid vård av barn upp till 16 år (13 kap. 22 § SFB).

Föräldrar till ett barn som inte har fyllt 18 år har rätt till tillfällig föräldrapenning när de avstår från att utföra förvärvsarbete i samband med att barnet har avlidit. I dessa fall ges ersättning under högst tio dagar per förälder och barn. Förmånen lämnas tidigast fr.o.m. dagen efter den då barnet har avlidit och senast för den dag som infaller 90 dagar efter den dag då barnet har avlidit (13 kap. 31 e och f §§ SFB).

Föräldrapenningsförmåner får inte lämnas för tid innan anmälan gjorts till Försäkringskassan. Det gäller dock inte om det funnits hinder för en sådan anmälan, om det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör lämnas eller i det fall ett barn har avlidit (11 kap. 12 § SFB).

Jämställdhetsbonusen är kopplad till utbetalning av föräldrapenning; om föräldrarna delar helt lika på föräldraledigheten efter att de tagit ut 60 dagars föräldrapenning vardera får var och en av föräldrarna 50 kronor per dag. För barn födda fr.o.m. den 1 januari 2016 gäller i stället att 90 dagar inte kan utgöra bonusdagar. Ett jämnt uttag av föräldrapenningen ger totalt 13 500 kronor i bonus.

Föräldrapenning betalas ut till barnets föräldrar eller till den som är särskilt förordnad vårdnadshavare. Föräldrapenning betalas också ut till blivande adoptivföräldrar. Vidare kan föräldrapenning betalas ut till en förälders make som sammanbor med föräldern och till en förälders sambo som tidigare har varit gift med eller som har eller har haft barn med föräldern. Dessa personer likställs med en förälder vid tillämpningen av bestämmelserna om föräldrapenningsförmåner (11 kap. 4 § SFB).

Om en förälder studerar och studierna är förlagda så att föräldern kan anses uppfylla vårdnadskravet kan föräldrapenning betalas ut.

En försäkrad som är gravid har rätt till graviditetspenning om graviditeten sätter ned hennes förmåga att utföra sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel och hon inte kan omplaceras till ett annat mindre ansträngande arbete (10 kap. 2 § SFB). Detsamma gäller om den gravida kvinnan på grund av risk för bl.a. fosterskador har stängts av från sitt arbete enligt arbetsmiljölagen (1977:1160). Ersättning kan lämnas tidigast fr.o.m. den 60:e dagen och längst t.o.m. den

11:e dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse. Rätten till graviditetspenning vid risker i arbetsmiljön gäller inte bara arbetstagare utan även gravida egenföretagare.

Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse betalas ut under totalt 480 dagar sammanlagt för båda föräldrarna. Föräldrapenning för samma barn och tid kan lämnas till båda föräldrarna samtidigt under barnets första levnadsår, s.k. dubbelldagar. Som mest kan 30 sådana dagar tas ut (12 kap. 4 a § SFB).

Föräldrapenningen har tre olika ersättningsnivåer: sjukpenningnivån, grundnivån och lägstanivån. För 390 av de 480 dagarna lämnas ersättning som är baserad på SGI:n (sjukpenningnivå). För föräldrar som har haft låga eller inga inkomster lämnas i stället ersättning med ett fast belopp för dessa dagar – 250 kronor per dag (grundnivå). De återstående 90 dagarna ersätts lika för alla, med 180 kronor per dag för barn födda den 1 juli 2006 och senare eller 60 kronor per dag för barn födda före den 1 juli 2006 (lägstanivå). Under de första 180 dagarna lämnas ersättning antingen på sjukpenningnivån eller på grundnivån.

SGI:n fastställs av Försäkringskassan utifrån beräknade årliga arbetsinkomster. I vissa skyddsvärda situationer finns möjlighet för en försäkrad att behålla en tidigare SGI även om förvärvsarbetet har upphört, s.k. SGI-skyddad tid. SGI-skydd gäller under tiden när den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn och barnet inte har fyllt ett år (26 kap. 15 § SFB). Skyddet kan fortsätta även efter barnets ettårsdag om föräldern i oavbruten följd är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete och under tiden tar emot föräldrapenning (12 kap. 27 § SFB). Om en förälder blir gravid på nytt innan ett barn har uppnått ett år och nio månader behåller föräldrarna föräldrapenning på sjukpenningnivå (12 kap. 29 § SFB).

Motionerna

I kommittémotionerna 2016/16:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3 och 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 6 begärs tillkännagivanden om att utreda en jämställdhetsbonus som uppmuntrar till ett mer jämställt uttag av tillfällig föräldrapenning (vab). Även i motion 2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkande 4 begärs att en vab-bonus övervägs.

Elisabeth Svantesson m.fl. (M) begär i kommittémotion 2016/17:3078 yrkande 5 ett tillkännagivande om att fler ska kunna ta del av föräldraförsäkringen. Genom att se över föräldraförsäkringen skulle man kunna underlätta för exempelvis stjärnfamiljer, men också för olika familjekonstellationer som uppstår till följd av separationer.

I kommittémotion 2016/17:3146 av Olof Lavesson (M) m.fl. yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om en moderniserad föräldraförsäkring. Motionären anför att föräldraförsäkringen inte är fullt ut anpassad till hur familjer kan se ut i dag. Möjligheter att låta fler ta del av föräldraförsäkringen bör därför ses över.

Amir Adan (M) begär i motion 2016/17:296 ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att få föräldrapenning när man deltar i bundna heltidsstudier. För att underlätta för föräldrar som vill studera bör reglerna ses över.

I motion 2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M) begärs ett tillkännagivande om behovet av en reform som innebär att fler än två föräldrar tillåts ta del av föräldrapenningen. Många barn växer i dag upp i fler än en familj och med fler än två föräldrar.

I motion 2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att en förstärkning av jämställdhetsbonusen bör övervägas och att den bör utvärderas för att exempelvis tydligare riktas till låginkomsttagare. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en översyn av föräldraförsäkringen behövs för att utreda möjligheten för fler, exempelvis stjärnfamiljer, att ta del av föräldraförsäkringen. En modern föräldraförsäkring bör enligt motionären vara anpassad efter hur familjer faktiskt ser ut i dag med ensamstående, sambor, gifta, varannan-vecka-familjer, familjer med två mammor eller två pappor osv. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att se över föräldraförsäkringen för en ökad anpassning och förståelse för företagares situation. Föräldraförsäkringen bör ge en ökad trygghet för egen- och småföretagare.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) begär i motion 2016/17:489 yrkande 1 ett tillkännagivande om att se över hur vab-ersättningen kan bli mer flexibel för företagare. Familjesituationen är en av de faktorer som påverkar valet mellan att vara anställd eller att bli företagare. Eftersom familjebildningar kan se ut på många olika sätt behövs det flexibla lösningar på familjeangelägenheter som vård av barn.

I motion 2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M) begärs ett tillkännagivande om att göra föräldraförsäkringen mer flexibel och möjliggöra parallell utbetalning. Vid allvarlig sjukdom har båda föräldrarna rätt till tillfällig ersättning för samma barn samtidigt. I dag finns dock ingen rätt för andra personer, som anhöriga, att samtidigt få ersättning för att ta hand om barnets syskon.

Sofia Fölster (M) begär i motion 2016/17:3341 yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om att se över möjligheten att dels överlåta en del av föräldrapenningen till tredje part, dels låta ensamstående vårdnadshavare dela sina dagar med en närstående person. Eftersom den klassiska kärnfamiljen inte längre är normen är det enligt motionären angeläget att se över hur fler ska kunna ta del av föräldraförsäkringen.

Paula Bieler m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2016/17:2506 yrkandena 1 och 42 tillkännagivanden om att de båda blivande föräldrarna ska ges ledigt med ersättning vid besök hos mödravården och om att föräldrapenningen bör förstärkas. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om en översyn av behovsprövningens utformning för graviditetsspenningen. Fler kvinnor än i dag bör enligt motionären ges möjlighet att gå ned i arbetstid eller helt sluta arbeta under graviditetens sista veckor.

I motion 2016/17:2487 begär Linus Bylund m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att återinföra s.k. kontaktdagar. Motionären anser att varje förälder bör få en kontaktdag per år och barn för barn i åldern sex till tolv år.

Linus Bylund m.fl. (SD) begär i motion 2016/17:2502 ett tillkännagivande om att införa ett sörjandestöd för föräldrar som mister sitt eller sina barn. Enligt förslaget skulle föräldrar ha rätt till tillfällig föräldrapenning för att vara hemma i en månad om ett barn i åldern upp t.o.m. 17 år avlider.

Annika Qarlssoon m.fl. (C) begär i kommittémotion 2016/17:3037 yrkande 14 i denna del att en vab-bonus införs. Möjligheterna att införa en bonus för uttag av vab-dagar som motsvarar den nuvarande jämställdhetsbonusen bör ses över. Vidare begärs i yrkande 14 i denna del ett tillkännagivande om att föräldraförsäkringen bör öppnas för som mest ytterligare två närstående. Det skulle enligt motionärerna modernisera försäkringen så att kvinnor inte förväntas ta största delen av föräldradagarna. Det skulle också bättre inkludera fler familjekonstellationer. I yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att lägstanivådagarna bör döpas om till garantidagar och att de bör få fördelas över hela föräldraledigheten. Syftet med förslaget är enligt motionärerna att motivera fler pappor att vara hemma längre med sina barn.

I kommittémotion 2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa en mer flexibel föräldraförsäkring som bättre kan passa föräldrar som driver egna företag. I yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om att det ska vara möjligt att bedriva viss begränsad verksamhet i eget företag med bibehållen föräldrapenning. Det bör finnas en flexibilitet för denna grupp att utföra vissa administrativa uppgifter utan att förlora sin föräldrapenning, eftersom verksamheten annars riskerar att skadas eller gå i konkurs.

I motion 2016/17:364 begär Rickard Nordin (C) ett tillkännagivande om att utöka den tillfälliga föräldrapenningen vid barns födelse från 10 dagar till 30 dagar. Att öka möjligheterna för pappan att vara med det nyfödda barnet under den första tiden skulle enligt motionären, leda till en ökad jämställdhet genom ett jämnare uttag av föräldrapenning.

Rickard Nordin (C) begär i motion 2016/17:365 yrkande 2 ett tillkännagivande om att reglerna för graviditetspenningens fastställande för företagare bör ses över. Det är i dag krångligt och kostsamt för den som är företagare att ansöka om graviditetspenning.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2016/17:3304 yrkandena 5 och 7 tillkännagivanden om en mer flexibel föräldraförsäkring och om att den sjukpenning- och föräldrapenninggrundande inkomsten bör skyddas i tre år. Dagens regler innebär enligt motionärerna att många föräldrar känner en press att ta ut sina dagar så fort som möjligt. För att ytterligare öka flexibiliteten i föräldraförsäkringen begärs i yrkande 9 ett tillkännagivande om att slopa kravet på att ta ut de första 180 föräldrapenningdagarna på sjukpenninggrundande nivå. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att överlåta föräldrapenningdagar till närstående. Genom att göra det möjligt att överlåta dagar till

fler närstående än i dag skulle flexibiliteten öka för olika familjekonstellationer. På detta sätt skulle det också bli möjligt att överlåta dagar till far- och morföräldrar eller vuxna syskon och andra som inte lever i samma hushåll som barnet. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att samtliga föräldrapenningdagar ska kunna användas som dubbeldagar. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att frågan om en generell graviditetspeng under den sista månaden i graviditeten bör utredas. Vidare begärs ett tillkännagivande om att slopa förfarandet med anmälan vid tillfällig föräldrapenning (yrkande 16). Kravet på att en anmälan ska göras upplevs som krångligt, och det finns inget skäl att behålla det.

I motion 2016/17:3360 av Larry Söder (KD) begärs ett tillkännagivande om att likställa antalet föräldradagar oavsett om barnet är tvilling eller inte. Dagens regler, som innebär att föräldrar till tvillingar får färre föräldradagar att nyttja, bör ändras utifrån synsättet att varje barn har rätt till sina föräldrar och rätt till lika lång tid.

Utskottets ställningstagande

Föräldrars uttag av tillfällig föräldrapenning för vård av barn är mer jämställt än uttaget av föräldrapenning. Fortfarande tas dock huvuddelen av dagarna ut av kvinnor. Under 2015 betalades 62 procent av dagar med tillfällig föräldrapenning ut till kvinnor och resterande 38 procent till män. I likhet med vad flera motionärer framför är det enligt utskottet angeläget att dagarna blir mer jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Utvecklingen mot ett jämnare uttag behöver påskyndas. Utvärderingar har dock visat att jämställdhetsbonusen har varit en ineffektiv metod för att förmå föräldrar till ett mer jämställt uttag när det gäller föräldrapenning och föräldraledighet, och regeringen föreslår nu att den ska avskaffas. Det finns därför inte skäl att utreda eller överväga ett införande av en jämställdhetsbonus för uttaget av vab-dagar. I sammanhanget kan noteras att den nu pågående Utredningen om en modern föräldraförsäkring har i uppdrag att föreslå åtgärder för att uppnå en mer jämn fördelning av tillfällig föräldrapenning. Utskottet välkomnar att även denna fråga ingår i utredningens uppdrag. Med anledning av detta avstyrks motionerna 2016/16:2356 (M) yrkande 3, 2016/17:3078 (M) yrkande 6, 2016/17:401 (M) yrkande 4 och 2016/17:3037 (C) yrkande 14 i denna del.

När det gäller borttagande av skyldigheten att anmäla första dagen för tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn har riksdagen tidigare gjort ett tillkännagivande till regeringen (bet. 2014/15:SfU3, rskr. 2014/15:48). I betänkandet anförde utskottet bl.a. att ett borttagande av skyldigheten att anmäla första dagen innebär en förenkling som har betydelse såväl för den praktiska hanteringen hos Försäkringskassan som för medborgarna. Vid samma tillfälle beslutade riksdagen att ge regeringen till känna att båda föräldrarna bör få utökad möjlighet att följa med till och även få rätt till ersättning vid besök inom mödrahälsovården. Av budgetpropositionen framgår att regeringen delar riksdagens syn i dessa båda frågor och att frågorna bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet avvaktar därför det arbete som nu pågår. Motionerna 2016/17:3304 (KD) yrkande 16 och 2016/17:2506 (SD) yrkandena 1 och 42 avstyrks.

Den generella rätten till kontaktdagar togs bort i juli 2003 som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningar. De tio kontaktdagar per barn och år som betalas ut till föräldrar med barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade berördes dock inte av förändringen. Frågan om kontaktdagar behandlades senast av utskottet vid beredningen av budgetpropositionen för 2016 (bet. 2015/16:SfU3). Utskottet var vid det tillfället inte berett att föreslå att en generell rätt till kontaktdagar skulle återinföras. Utskottet gör inte någon annan bedömning nu. Inte heller finner utskottet skäl att föreslå tillkännagivanden om att införa ett sörjandestöd eller att utöka rätten till tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse. Motionerna 2016/17:2487 (SD), 2016/17:2502 (SD) och 2016/17:364 (C) avstyrks med det anförda.

Utskottet har tidigare uttryckt att det finns ett behov av att se över samhällets stöd till barnfamiljerna med tanke på att synen på föräldraskap har förändrats över tid. Familjer kan i dag se olika ut och ha olika behov. Mer än vart femte barn i Sverige växer upp i en annan familjekonstellation än den med båda sina biologiska föräldrar. Det finns i dag familjer där barnen stadigvarande bor med båda föräldrarna, ombildade familjer med bonusbarn och bonusföräldrar, ensamstående föräldrar, barn som bor växelvis, regnbågsfamiljer och andra konstellationer. I den större översyn av föräldraförsäkringen som regeringen har initierat, Utredningen om en modern föräldraförsäkring, ingår även frågan om att underlätta för olika familjekonstellationers möjlighet att använda föräldraförsäkringen. Utredningen ska i denna del identifiera problem och undersöka möjligheterna för olika familjekonstellationer att använda föräldraförsäkringen. Vid behov ska utredningen föreslå förändringar. I utredningsdirektiven pekas på att det finns ett behov av att se över reglerna för vem som ska kunna ta del av föräldrapenningen. Det nämns att behovet av flexibilitet när det gäller fördelning av föräldrapenning exempelvis kan vara stort för ensamstående föräldrar eller andra som i praktiken är ensamma i sitt föräldraskap. Utredningen ska särskilt utreda möjligheten för dessa föräldrar att avstå föräldrapenning till någon annan försäkrad.

Frågan om hur föräldraförsäkringen ska kunna moderniseras för att passa för olika typer av familjekonstellationer är angelägen, och utskottet ser positivt på att den ingår i den större översyn som nu görs av föräldraförsäkringen. Motionerna med förslag om att en motsvarande utredning ska tillsättas får anses delvis tillgodosedda. Av detta skäl avstyrks motionerna 2016/17:3078 (M) yrkande 5, 2016/17:3146 (M) yrkande 11, 2016/17:3341 (M) yrkande 2, 2016/17:401 (M) yrkande 2 och 2016/17:307 (M). Det finns enligt utskottet anledning att avvakta utredningsresultaten innan eventuella åtgärder vidtas i frågan, varför motionerna 2016/17:494 (M), 2016/17:3341 (M) yrkande 1, 2016/17:3037 (C) yrkande 14 i denna del och 2016/17:3304 (KD) yrkande 10 avstyrks.

Frågan om möjligheterna för studerande och företagare att använda föräldraförsäkringen har flera gånger aktualiserats i utskottet. Regeringen har gett Utredningen om en modern föräldraförsäkring i uppdrag att identifiera och analysera hur föräldraförsäkringen behöver moderniseras för att möta nya utmaningar och behov på arbetsmarknaden. Utredningen ska i denna del sätta särskilt fokus på företagares och studerandes villkor och deras möjligheter att använda föräldraförsäkringen. Vidare ska utredningen utreda om reglerna för graviditetspenning är tillräckligt anpassade till dagens arbetsliv och om de utgör ett ändamålsenligt skydd för de kvinnor som har nedsatt arbetsförmåga i slutet av graviditeten. I utredningens direktiv nämns att rapporter har funnit att dagens lagstiftning eventuellt inte är tillräcklig för att skydda alla kvinnor med nedsatt arbetsförmåga i slutet av graviditeten. Det finns skäl att avvakta utredningens resultat i dessa delar. Motionerna 2016/17:296 (M), 2016/17:401 (M) yrkande 3, 2016/17:489 (M) yrkande 1 samt 2016/17:2971 (C) yrkandena 18 och 19 om att se över föräldraförsäkringen utifrån studerandes och företagares situation avstyrks därför. Förslag om att se över reglerna för graviditetspenningen i motionerna 2016/17:2506 (SD) yrkande 8, 2016/17:365 (C) yrkande 2 och 2016/17:3304 (KD) yrkande 17 avstyrks av samma skäl.

Föräldrapenningen är ett ekonomiskt stöd som föräldrar får i samband med att ett barn föds eller adopteras. Det ska göra det möjligt för föräldrarna att kombinera föräldraskap och aktivt yrkesarbete genom att ekonomisk ersättning lämnas under den tid när föräldrarna är hemma med barnet. Mot bakgrund av att utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att avskaffa jämställdhetsbonusen är det inte aktuellt att låta utreda och vidareutveckla bonusen. Inte heller ställer sig utskottet bakom en utökning av antalet föräldrapenningdagar. Motionerna 2016/17:401 (M) yrkande 1 och 2016/17:3360 (KD) avstyrks därför.

Begreppet garantidagar slopades 2002 och ersattes med föräldrapenning på grundnivå respektive lägstannivå. Utskottet finner inte anledning att döpa om lägstannivådagar till garantidagar och tillåta att de används under hela föräldraledigheten, varför motion 2016/17:3037 (C) yrkande 15 avstyrks.

Utredningen om en modern föräldraförsäkring har i uppdrag att överväga om skyddstider för den sjukpenninggrundande inkomsten bör förändras. Utskottet ser inte anledning att föregripa utredningens pågående arbete. Mot bakgrund av detta avstyrks motion 2016/17:3304 (KD) yrkandena 5 och 7. Mot bakgrund av den större översyn av föräldraförsäkringen som nu pågår är utskottet i nuläget inte heller berett att ställa sig bakom förslag om att slopa kravet på att ta ut de första 180 föräldrapenningdagarna på sjukpenninggrundande nivå eller att samtliga föräldrapenningdagar ska kunna användas som dubbel-dagar. Motionens yrkande 9 och 11 avstyrks därför.

Underhållsstöd och bostadsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om att utreda ett nytt system för underhållsstöd med en tydligare koppling till den frånvarande föräldrarnas levnadsstandard eller taxerade inkomst. Vidare avslås motionsyrkanden om att ändra reglerna om bostadsbidrag för unga och studenter samt om att återbetalningsrutinerna inom bostadsbidraget bör ses över.

Jämför reservationerna 10 (M), 11 (SD), 12 (C) och 13 (KD).

Gällande ordning

Enligt föräldrabalken ska föräldrarna svara för underhållet för sina barn. En förälder ska i vissa situationer fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet. Detta gäller om föräldern inte har vårdnaden om barnet och inte heller bor varaktigt tillsammans med barnet, eller om föräldern har vårdnaden om barnet gemensamt med den andra föräldern men barnet bor varaktigt tillsammans med endast den andra föräldern. Om den underhållsskyldiga föräldern inte betalar något underhållsbidrag eller betalar ett belopp som är lägre än 1 573 kronor per månad och barn och inte heller på något annat sätt ser till att barnet får motsvarande underhåll kan den förälder som barnet varaktigt bor hos ansöka om underhållsstöd. Underhållsstödet utbetalas med högst 1 573 kronor per barn och månad (18 kap. 20 § SFB). Underhållsstöd lämnas inte om den bidragsskyldige under minst sex månader i följd, i rätt ordning, har betalat det fastställda beloppet till Försäkringskassan. Förlängt underhållsstöd kan betalas ut till barn som har fyllt 18 år och som studerar med rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp, exempelvis fortfarande går i grund- eller gymnasieskola. Förlängt underhållsstöd utbetalas som längst t.o.m. juni månad det år då barnet fyller 20 år.

Bostadsbidrag kan enligt 96 kap. SFB betalas ut till dels barnfamiljer, dels hushåll utan barn om sökanden fyllt 18 år men inte 29 år. Barnfamiljer med hemmavarande barn kan få bidrag till bostadskostnader och ett särskilt bidrag (baserat på antalet barn i familjen). Bostadsbidrag är en inkomstprövad förmån som bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och den bidragsgrundande inkomsten för hushållet. Bostadsbidraget minskas med 20 procent av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger en viss inkomstgräns. Bostadsbidrag kan även lämnas i form av umgängesbidrag. Sådant bidrag kan lämnas till den som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende i sitt hem.

Om underhållsstöd eller bostadsbidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp ska Försäkringskassan besluta om återkrav av beloppet (108 kap. 8 och 9 §§ SFB). Om det finns särskilda skäl för eftergift får Försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning (108 kap. 11–14 §§ SFB).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att en utredning bör ta fram förslag om att avskaffa dagens system med underhållsbidrag och underhållsstöd och ersätta dessa med en modell där fler föräldrar betalar underhåll som motsvarar den egna levnadsstandarden eller taxerade inkomsten.

I kommittémotion 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att utreda en förändring av underhållsstödet. Motionärerna anser att dagens system bör ersättas med en ordning som är lättöverskådlig och som stärker ekonomin för ensamstående genom att kopplingen till den frånvarande föräldrarnas levnadsstandard eller taxerade inkomst tydliggörs. Det nya systemet ska konstrueras så att det minskar ekonomiska konflikter mellan föräldrarna och stärker incitamenten för växelvis boende.

Gunilla Nordgren (M) begär i motion 2016/17:1076 ett tillkännagivande om att ändra reglerna för bostadsbidrag för unga under 29 år utan barn. Bostadsbidrag beviljas i dag inte till personer som inte har "eget boende". Med tanke på bostadsbristen bör, enligt motionen, reglerna ändras så att även personer som delar på en lägenhet med fler rum ska kunna få bostadsbidrag.

Paula Bieler m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2016/17:2506 yrkande 43 i denna del att återbetalningsrutinerna för bostadsbidraget ses över i vissa fall. Trots att korrekt information har lämnats vid ansökningstillfället kan mottagaren bli återbetalningsskyldig senare om inkomsten ändrats. En översyn bör göras för att anpassa återbetalningsskyldigheten till de privatekonomiska förhållandena i de fall där det inte förekommit fel eller fusk. I yrkande 45 begärs ett tillkännagivande om att nivån på underhållsstödet bör ses över årligen för att kompensera för inflation.

I motion 2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om att utreda hur underhållsstöd kan betalas ut utan inblandning av Försäkringskassan. I de fall föräldrarna själva kan sköta dessa transaktioner är detta en onödig administrativ uppgift för Försäkringskassan.

Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD) begär i motion 2016/17:2929 ett tillkännagivande om att anpassa samhällets stödinsatser så att de bättre motsvarar föräldrars lagstadgade försörjningsplikt. Föräldrar till barn som studerar är enligt föräldrabalken som längst underhållsskyldiga tills barnet fyller 21 år. Samtidigt slutar flera av de ekonomiska förmånerna, som underhållsstöd, betalas ut under året då barnet fyller 20 år.

Solveig Zander m.fl. (C) begär i kommittémotion 2016/17:2971 yrkande 30 ett tillkännagivande om att frågan om underhållsstöd i större utsträckning ska avgöras civilrättsligt. I de fall då föräldrarna inte är överens hamnar ofta underhållsstödet på en miniminivå. Ett sätt att göra det enklare för föräldrar att själva komma överens om frågan om underhåll vore att ge möjlighet till samtal med en utomstående rådgivare.

I partimotion 2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 43 begärs ett tillkännagivande om vikten av att föräldrar får råd och stöd för att i

större utsträckning komma överens om avtal om underhållsbidrag. Ekonomiskt utsatta barn skulle ha det bättre om föräldrarna frivilligt kommit överens om underhållsbidrag. Detta leder ofta till ett högre månadsbelopp än vad det statliga underhållsstödet skulle ge. I motionens yrkande 48 begärs ett tillkännagivande om att återbetalningen av underhållsstödet ska baseras på en mer aktuell inkomst för den underhållsskyldige vid stora förändringar i inkomsten.

Johan Löfstrand m.fl. (S) begär i motion 2016/17:1646 ett tillkännagivande om att se över åldersgränsen när det gäller bostadsbidrag för unga och studenter. Enligt dagens regler kan unga och studenter under 29 år med låga inkomster få bostadsbidrag. Det är enligt motionärerna dags att se över åldersgränsen för bostadsbidraget för att göra det enklare för fler att studera även sedan de fyllt 29 år.

Utskottets ställningstagande

Den 1 april 2016 trädde nya bestämmelser i kraft som syftar till att öka drivkrafterna för särlevande föräldrar att reglera underhållsskyldigheten för barn civilrättsligt i stället för att ansöka om underhållsstöd. Eftersom många barn skulle få ett högre underhåll om detta reglerades civilrättsligt ser utskottet förändringen som ett steg i rätt riktning. Vid samma tidpunkt fick Försäkringskassan ett utökat uppdrag i sin instruktion när det gäller underhållsbidrag. Uppdraget innebär att Försäkringskassan på begäran ska bistå föräldrar med hjälp och stöd att dels beräkna underhållsbidrag, dels utforma avtal om underhållsbidrag i det enskilda fallet. I och med det utökade ansvaret som Försäkringskassan fått under året förväntar sig regeringen att stödet till särlevande föräldrar kommer att förbättras. Utskottet avser att följa utvecklingen på området och finner inte skäl för riksdagen att i nuläget föreslå att underhållsstöd i större utsträckning ska avgöras civilrättsligt. Motionerna 2016/17:2971 (C) yrkande 30 och 2016/17:3304 (KD) yrkande 43 avstyrks därmed.

Av budgetpropositionen framgår att regeringen har för avsikt att genomföra en fördelningspolitisk reform för att modernisera de behovsprövade stöden för särlevande föräldrar, som underhållsstöd och bostadsbidrag. Dessa förmåner är av stor betydelse för hushåll med låg ekonomisk standard, men de är inte tillräckligt anpassade till förändrade boendemönster och de olika familjekonstellationer som finns i dag. Det har också visat sig att båda förmånerna kan ge upphov till omfattande skuldsättning. Syftena med reformen är att modernisera stöden för särlevande föräldrar och bättre anpassa dem efter föräldrarnas ekonomiska situation och kostnadsansvar. Regeringen avser bl.a. att införa ett särskilt bidrag inom bostadsbidraget som ska ersätta det nuvarande underhållsstödet vid växelvist boende för att inte premiera en viss boendeform och för att stödja ekonomiskt utsatta familjer och ge föräldrar bättre förutsättningar att ta ett gemensamt ansvar för barnet och dess försörjning. Mot bakgrund av det arbete som för närvarande pågår när det gäller underhållsstödet och bostadsbidraget är utskottet i nuläget inte berett att före-

slå förändringar av de regelverk som styr dessa förmåner. Det finns enligt utskottet anledning att avvakta de förslag på området som regeringen avser att lägga fram. Motionerna 2016/17:2356 (M) yrkande 4, 2016/17:3078 (M) yrkande 9, 2016/17:1076 (M), 2016/17:2506 (SD) yrkandena 43 i denna del och 45, 2016/17:2929 (SD), 2016/17:2486 (SD), 2016/17:3304 (KD) yrkande 48 och 2016/17:1646 (S) avstyrks därmed.

Övriga förmåner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om att återinföra det kommunala vårdnadsbidraget och om att förändra vårdbidraget för barn med funktionsnedsättning.

Jämför reservationerna 14 (SD) och 15 (KD).

Gällande ordning

Vårdbidrag är ett stöd för föräldrar som behöver vårda ett barn med långvarig sjukdom, utvecklingsstörning eller annat funktionshinder (22 kap. 3 § SFB). Om vård- och tillsynsbehovet medför rätt till helt vårdbidrag, kan ersättning betalas ut för merkostnader om dessa uppgår till minst 18 procent av prisbasbeloppet. Får föräldern enbart ersättning för merkostnader gäller att kostnaderna ska uppgå till minst 36 procent av prisbasbeloppet om året (22 kap. 13 och 14 §§ SFB).

Efterlevandestöd kan betalas ut till ett barn som är bosatt i Sverige om den ena eller båda föräldrarna har avlidit (77 kap. 3 och 7 §§ SFB). Barnpensionen baseras på den avlidna förälderns inkomst, medan efterlevandestödet är ett grundskydd för barn som får låg eller ingen barnpension efter att den ena eller båda föräldrarna avlidit. Efterlevandestödet uppgår till 1 477 kronor per månad för 2016. Förmånen betalas ut tills barnet fyller 18 år. Som längst betalas efterlevandestöd ut t.o.m. juni det år som den unge fyller 20 år, under förutsättning att han eller hon studerar på grundskola, gymnasieskola eller motsvarande skola.

Det kommunala vårdnadsbidraget, som infördes den 1 juli 2008, innebär att en kommun fick lämna vårdnadsbidrag till enskilda under förutsättning att barnet hade fyllt ett men inte tre år, var folkbokförd i kommunen och inte hade en plats i förskola på heltid. Möjligheten för kommuner att bevilja nya vårdnadsbidrag upphörde att gälla den 1 februari 2016 (prop. 2014/15:147, bet. 2015/16:SfU8, rskr. 2015/16:41).

Motionerna

Jan Ericson (M) begär i motion 2016/17:245 ett tillkännagivande om möjligheten att återinföra och utveckla vårdnadsbidraget. Avskaffandet av vårdnadsbidraget var enligt motionären ett stort steg bakåt för familjernas frihet att själva få styra över sina liv. Möjligheten att på sikt återinföra vårdnadsbidraget och då göra det mer flexibelt för kommunerna bör ses över.

I kommittémotion 2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om ett vårdnadsbidrag med höjd ersättning från 3 000 till 6 000 kronor och som är obligatoriskt för kommunerna att införa. Anledningen till att det bara var en bråkdel av småbarnsfamiljerna som nyttjade vårdnadsbidraget var att ersättningen var för låg och att det bara erbjöds i vissa kommuner.

Även i motion 2016/17:2503 av Linus Bylund m.fl. (SD) yrkas ett tillkännagivande om att återinföra det kommunala vårdnadsbidraget och göra det obligatoriskt för landets kommuner att erbjuda det som alternativ till annan barnomsorg.

I partimotion 2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om vårdbidrag. I motionen anfördes att reglerna om vårdbidrag bör ändras så att de tar större hänsyn till att barnet kan bo eller vistas i mer än ett hushåll. I sådana fall bör båda föräldrarna kunna ges rätt till vårdbidrag med anledning av att det finns ett vård- eller tillsynsbehov eller merkostnader för barnet i respektive hushåll.

I motion 2016/17:990 av Catharina Bråkenhielm (S) begärs ett tillkännagivande om att en översyn bör göras av efterlevandestöd till barn som mist en förälder. Barnpension betalas ut till den kvarvarande föräldern/vårdnadshavaren. Motionären anser att det bör finnas ett system för hur dessa pengar hantearas. Pengarna kommer inte alltid barnet till del.

Utskottets ställningstagande

I samband med att det kommunala vårdnadsbidraget avskaffades anförde utskottet att detta var en åtgärd som bidrog till ekonomisk självständighet och till en mer jämställd fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Ett avskaffande av vårdnadsbidraget ansågs också kunna mildra inlåsnings effekter och, tillsammans med andra åtgärder, påskynda etableringen av nyanlända. Det saknas skäl för utskottet att inta en annan ståndpunkt i frågan i dag. Utskottet kan därför inte ställa sig bakom yrkanden om att återinföra vårdnadsbidraget eller om att ändra bidragsnivån. Motionerna 2016/17:245 (M), 2016/17:2506 (SD) yrkande 15 och 2016/17:2503 (SD) avstyrks därmed.

Det pågår ett arbete inom Socialdepartementet med att ta fram ett förändrat stöd för barn med funktionsnedsättning. Under 2015 lämnades förslag på ett mer sammanhållet och ändamålsenligt system för ersättning för merkostnader för både barn och vuxna med funktionsnedsättning i departementspromemorian Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning (Ds 2015:58). Förslaget har därefter remitterats, och beredningen av promemorian

och de lämnade remissynpunkterna pågår nu inom Regeringskansliet. Detta arbete bör avvaktas, varför motion 2016/17:3304 (KD) yrkande 46 avstyrks. Vidare ser utskottet inte skäl att föreslå ett tillkännagivande om att utreda frågan om hantering av utbetalningar av barnpension. Motion 2016/17:990 (S) avstyrks därmed.

Reservationer

1. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Heidi Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2016/17:2427 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 13 och
 2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD) samt
 avslår motionerna
 2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M),
 2016/17:283 av Patrick Reslow (M),
 2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,
 2016/17:2865 av Anders Österberg m.fl. (S),
 2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 13,
 2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–4 och 6 samt
 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

De enskilda föräldrarna ska själva ges möjlighet att forma den tillvaro som passar dem bäst. Därför bör föräldraförsäkringen avkvoterats och i stället delas upp helt efter föräldrarnas önskan. Vidare bör regeringen utreda hur föräldraförsäkringens regelverk skulle kunna reformeras så att familjens sammanlagda disponibla inkomst under tiden som en förälder har föräldrapenning blir densamma oavsett vilken av föräldrarna som är hemma. Utredningen bör även beräkna kostnaderna för en sådan reform.

2. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 13 och avslår motionerna

2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M),

2016/17:283 av Patrick Reslow (M),

2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2016/17:2427 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 13,

2016/17:2865 av Anders Österberg m.fl. (S),

2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–4 och 6 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

En översyn bör göras av föräldraförsäkringen utifrån hur regelverket kan bli mer flexibelt och passa föräldrarna bättre. Föräldraförsäkringen bör vara enkel, modern och flexibel och ge alla föräldrar möjlighet att kombinera arbete med föräldraskap. Föräldrarna ska ha frihet att själva bestämma hur de ska fördela föräldradagarna.

3. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M),

2016/17:283 av Patrick Reslow (M),

2016/17:2427 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 13,

2016/17:2865 av Anders Österberg m.fl. (S),

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 13,

2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–4 och 6 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Klyftorna mellan barn till fattiga föräldrar och barn till rika föräldrar ökar. Att leva i fattigdom har en mängd negativa konsekvenser för barn, och det är väl belagt att en fattig barndom ökar risken för social utsatthet senare i livet. Välfärden behöver fortsätta att byggas ut, och våra gemensamma medel behöver fördelas mer rättvist. Regeringen bör lägga fram förslag om en handlingsplan mot barnfattigdom.

4. Allmänt om familjepolitik och föräldraförsäkring, punkt 2 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–4 och 6 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 10 och
avslår motionerna

2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M),

2016/17:283 av Patrick Reslow (M),

2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2016/17:2427 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 13,

2016/17:2865 av Anders Österberg m.fl. (S),

2016/17:3037 av Annika Qarlssoon m.fl. (C) yrkande 13 och

2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD).

Ställningstagande

Familjens betydelse för barnen och samhället måste betonas. Lagar och bestämmelser på familjepolitikens område måste utgå från barnens behov och rätt till båda sina föräldrar. Alla beslut ska analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära relationer. Politiken måste möjliggöra för föräldrarna att få mer tid med barnen. Föräldrarna vet bäst vad som passar den egna familjen och det egna barnet. De bör därför få ökad makt över hur föräldrapenningdagarna fördelas. Kvoteringen i föräldraförsäkringen bör avskaffas.

5. Barnbidrag, punkt 3 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Heidi Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2491 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3410 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) och avslår motionerna

2016/17:716 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och

2016/17:2400 av Sara-Lena Bjälkö (SD).

Ställningstagande

Regeringen bör utreda om det är möjligt att göra barnbidraget frivilligt så att varje förälder varje år väljer om han eller hon vill fortsätta att ta emot bidraget. Det bör också utredas hur många familjer som kan antas avstå från barnbidraget efter en reform med frivilligt barnbidrag och hur stora besparingar detta skulle innebära för staten. Utformningen av flerbarnstillägget i barnbidraget innebär att ingen behovsprövning görs, vilket leder till att ekonomiska medel avsatta för behövande i många fall betalas ut till familjer som saknar behov av ekonomiskt stöd. Följderna av att helt ta bort det generella flerbarnstillägget bör utredas, liksom hur resurserna bättre kan komma resurssvaga barnfamiljer till del.

6. Föräldraförsäkring, punkt 4 (M)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M) och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkande 4,

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 samt

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11,

bifaller delvis motion

2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkande 2 och

avslår motionerna

2016/17:296 av Amir Adan (M),
2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M),
2016/17:364 av Rickard Nordin (C),
2016/17:365 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,
2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1 och 3,
2016/17:489 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkande 1,
2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M),
2016/17:2487 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2502 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1, 8 och 42,
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 18 och 19,
2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkandena 14 i denna del och 15,
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5, 7, 9–11, 16 och 17,
2016/17:3341 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3360 av Larry Söder (KD).

Ställningstagande

Föräldraförsäkringen är inte fullt ut anpassad till dagens verklighet där familjer kan se väldigt olika ut. Regeringen bör se över möjligheten att modernisera föräldraförsäkringen så att fler personer kan ta del av den. En sådan översyn skulle kunna underlätta för stjärnfamiljer och olika familjekonstellationer som uppstår till följd av separation. Tillfällig föräldrapenning i samband med ett barns sjukdom innebär en extra utmaning för många föräldrar. Även om män tar ett allt större ansvar än tidigare är uttaget av vab-dagar långt ifrån jämställt. Regeringen bör därför tillsätta en utredning i syfte att utreda införandet av en jämställdhetsbonus för uttaget av vab-dagar och därigenom skapa bättre ekonomiska förutsättningar för att uppnå ett mer jämställt familjeansvar och stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

7. Föräldraförsäkring, punkt 4 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Heidi Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2502 av Linus Bylund m.fl. (SD) och

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1, 8 och 42 samt
avslår motionerna

2016/17:296 av Amir Adan (M),

2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M),

2016/17:364 av Rickard Nordin (C),
2016/17:365 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,
2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1–4,
2016/17:489 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkande 1,
2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M),
2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,
2016/17:2487 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 18 och 19,
2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkandena 14 i denna del och 15,
2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 5 och 6,
2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11,
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5, 7, 9–11, 16 och 17,
2016/17:3341 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3360 av Larry Söder (KD).

Ställningstagande

Ett sörjandestöd bör införas för föräldrar som mister sitt eller sina barn. En förälder bör ges rätt till tillfällig föräldrapenning för att vara hemma i en månad om ett barn i åldern upp t.o.m. 17 år avlider. Vidare bör föräldrapenningen förstärkas, och de båda blivande föräldrarna bör beviljas ledighet med ersättning för det första besöket hos mödravården. Med dagens regelverk finns en risk att papporna tvingas välja bort att delta vid detta tillfälle. Fler kvinnor än i dag bör få möjlighet att trappa ned eller helt sluta arbeta under de sista veckorna av graviditeten. I dag nekas många avlastning trots fysiskt påfrestande arbetsuppgifter. Behovsprövningen bör därför ses över. Vår målsättning är att alla som behöver det ska kunna gå ned i arbetstid eller helt sluta arbeta under graviditetens slutskede.

8. Föräldraförsäkring, punkt 4 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:364 av Rickard Nordin (C),
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 18 och 19 samt
2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkandena 14 i denna del och 15
samt
avslår motionerna
2016/17:296 av Amir Adan (M),

2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M),
2016/17:365 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,
2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1–4,
2016/17:489 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkande 1,
2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M),
2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,
2016/17:2487 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2502 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1, 8 och 42,
2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 5 och 6,
2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11,
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5, 7, 9–11, 16 och 17,
2016/17:3341 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3360 av Larry Söder (KD).

Ställningstagande

Regeringen bör se över möjligheten att öppna föräldraförsäkringen så att dagar kan nyttjas av eller överlätas till ytterligare två närstående personer. En sådan modernisering av försäkringen skulle leda till att kvinnor inte förväntas ta största delen av föräldradagarna. Det skulle också inkludera fler familjekonstellationer på ett bättre sätt. Att öka möjligheterna för pappan att vara med det nyfödda barnet under den första tiden skulle gynna jämställdheten genom att uttaget av föräldrapenning skulle bli jämnare. Den tillfälliga föräldrapenningen för fadern bör utökas från dagens 10 dagar till 30 dagar. Kvinnorna tar i dag den största delen av vab-dagarna. För att föräldrar i högre utsträckning ska ta ett gemensamt ansvar för vab-dagarna bör möjligheterna att införa en vab-bonus liknande den jämställdhetsbonus som i dag tillämpas inom föräldrapenningen ses över. Föräldraförsäkringen behöver ses över så att den blir mer flexibel och bättre passar föräldrar som driver egna företag. Det bör vara möjligt för egenföretagare att bedriva viss begränsad verksamhet i eget företag med bibehållen föräldrapenning. Småföretagare arbetar vare sig hel- eller deltid. De måste emellertid finnas till hands för vissa begränsade administrativa arbetsuppgifter. Vidare bör regeringen se över möjligheterna att döpa om lägstanivåddagar till garantidagar och tillåta att de används hela föräldraledigheten. Möjligheten att blanda SGI-dagar och garantidagar skulle vara fördelaktigt för familjer, och det skulle främja jämställdhet. Detta skulle också kunna motivera fler pappor att vara hemma längre med sina barn.

9. Föräldraförsäkring, punkt 4 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5, 7, 9–11, 16 och 17 samt

avslår motionerna

2016/17:296 av Amir Adan (M),

2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M),

2016/17:364 av Rickard Nordin (C),

2016/17:365 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,

2016/17:401 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1–4,

2016/17:489 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkande 1,

2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M),

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2016/17:2487 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2502 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1, 8 och 42,

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 18 och 19,

2016/17:3037 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkandena 14 i denna del och 15,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 5 och 6,

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 11,

2016/17:3341 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3360 av Larry Söder (KD).

Ställningstagande

Flexibiliteten bör öka, och regelverket bör göra det enklare för föräldrarna att vara hemma med sina barn under de tre första åren i den takt som passar familjen. Den sjukpenning- och föräldrapenninggrundande inkomsten för föräldralediga bör kunna behållas på samma nivå i tre år. Nuvarande SGI-skydd leder till att många föräldrar tar ut alla dagar så fort som möjligt fast de egentligen vill ta ut färre dagar och förlänga tiden hemma med barnet. Det missgynnar inte minst pappor, som ofta tar ut föräldrapenning när barnet är lite äldre. För att ytterligare öka flexibiliteten i föräldraförsäkringen bör kravet på att de första 180 föräldrapenningdagarna tas ut på sjukpenningnivå slopas. En möjlighet bör vidare införas att använda ett valfritt antal av föräldrapenningdagarna som dubbel dagar. Detta ökar möjligheterna för varje familj att utifrån sina egna förutsättningar skapa en god vardag för sina barn.

Dagens regler för anmälan om tillfällig föräldrapenning är onödigt krångliga. Reglerna bör förenklas så att det inte krävs att både en anmälan och en begäran om tillfällig föräldrapenning görs. Det finns inget skäl att behålla kra-

vet på att en anmälan ska göras, varför det kravet bör slopas. Vidare bör möjligheten att överlåta föräldrapenningdagar utvidgas så att fler närstående personer än i dag omfattas. Detta skulle öka flexibiliteten för olika familjekonstellationer som samkönade eller ombildade familjer. Det skulle också göra det möjligt att överlåta dagar till närstående personer som inte lever i samma hushåll, t.ex. mor- och farföräldrar och vuxna syskon. För att stärka tryggheten för kvinnor i slutet av graviditeten bör en generell graviditetspenning införas. Förmånen bör utformas på ett sätt som liknar tillfällig föräldrapenning, och antalet dagar med ersättning bör uppgå till 20–23 beroende på månadens längd. Rätten till graviditetspenning under 60 dagar före beräknad födsel ska kvarstå.

10. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (M)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M) och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 4 och

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 9 och
avslår motionerna

2016/17:1076 av Gunilla Nordgren (M),

2016/17:1646 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och 45,

2016/17:2929 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD),

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 30 och

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 43 och 48.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att göra om dagens system med underhållsbidrag och underhållsstöd. I första hand är det naturligtvis mest önskvärt att föräldrarna själva ska kunna komma överens om de ekonomiska frågorna. Om så inte sker ska en neutral, objektiv och förutsebar beräkning av underhållets storlek göras som bygger på att en viss procent av den frånvarande föräldrarnas inkomst ska gå till barnets uppehälle. Fördelarna med en sådan modell är att den är lättöverskådlig och förutsebar, och att den minskar konflikter mellan föräldrarna kring ekonomin. Genom modellen stärks ekonomin för ensamstående, och incitamenten för växelvis boende ökar.

11. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Heidi Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD) och

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och 45 samt avslår motionerna

2016/17:1076 av Gunilla Nordgren (M),

2016/17:1646 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 4,

2016/17:2929 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD),

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 30,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 9 och

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 43 och 48.

Ställningstagande

Nivån för underhållsstödet bör ses över årligen och följa prisutvecklingen och inflationen. Det är önskvärt att antalet föräldrapar som använder Försäkringskassan som mellanhand för utbetalning av underhållsbidraget minskar. Detta är en onödig administrativ uppgift i de fall föräldrarna kan sköta transaktionerna själva. Regeringen bör utreda hur underhållsstöd kan betalas ut utan inblandning av Försäkringskassan. När det gäller bostadsbidrag bör reglerna för återbetalning ses över eftersom familjer med ansträngd privatekonomi inte alltid har möjlighet att återbetala beloppet. Återbetalningsskyldigheten bör anpassas efter privatekonomiska förhållanden i de fall där det inte begåtts några fel eller fuskats.

12. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 30 och
avslår motionerna
2016/17:1076 av Gunilla Nordgren (M),
2016/17:1646 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 4,
2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och 45,
2016/17:2929 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD),
2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 9 och
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 43 och 48.

Ställningstagande

Underhållsstödet, med dess ofta låga nivåer, betalas ut om föräldrarna inte har avtalat om underhållsbidrag eller om den ena föräldern inte har möjlighet att betala tillräckligt med underhåll. När underhållsbidraget i stället avgörs civilrättsligt blir utgången ofta till fördel för den förälder som tar huvudansvaret för barnet eller barnen. För att göra det enklare för föräldrarna att själva reglera frågan om underhåll vore det lämpligt att se över möjligheten till ett samtal om ekonomin med en utomstående rådgivare, t.ex. från socialförvaltningen eller Försäkringskassan.

13. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 5 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 43 och 48 samt
avslår motionerna
2016/17:1076 av Gunilla Nordgren (M),
2016/17:1646 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 4,
2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 43 i denna del och 45,
2016/17:2929 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD),
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 30 och
2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Underhållsstödet bör utformas så att det är tydligt att det i första hand är föräldrarna som har det ekonomiska ansvaret för sina barn. Det är av stor vikt att föräldrar får råd och stöd för att i större utsträckning komma överens om avtal om underhållsbidrag. Eftersom det är föräldrarna och inte staten som har huvudansvaret för barnens försörjning är det bra att underhållsstöd i regel inte betalas ut om den underhållsskyldige återbetalar rätt belopp till Försäkringskassan under sex månader i följd. Reglerna måste dock följas upp så att de inte blir konflikt drivande och drabbar barnen ekonomiskt. När den bidragsskyldiga föräldern ska återbetala Försäkringskassan för utbetalt underhållsstöd baseras återbetalningen på inkomsten två år tillbaka i tiden. Detta är orimligt; återbetalningen av underhållsstöd bör baseras på ett mer aktuellt inkomstunderlag i de fall inkomsten har förändrats mycket.

14. Övriga förmåner, punkt 6 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Heidi Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2503 av Linus Bylund m.fl. (SD) och
2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 15 och
avslår motionerna
2016/17:245 av Jan Ericson (M),
2016/17:990 av Catharina Bråkenhielm (S) och
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 46.

Ställningstagande

Anledningen till att det bara är en bråkdel av småbarnsfamiljerna som har nyttjat det kommunala vårdnadsbidraget är att ersättningen var låg och att det bara erbjöds i vissa kommuner. Vårdnadsbidraget bör återinföras, och det bör bli obligatoriskt för landets kommuner att erbjuda det som alternativ till barnomsorg. Ersättningen i vårdnadsbidraget bör också höjas från 3 000 kronor till 6 000 kronor.

15. Övriga förmåner, punkt 6 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 46 och
avslår motionerna
2016/17:245 av Jan Ericson (M),
2016/17:990 av Catharina Bråkenhielm (S),
2016/17:2503 av Linus Bylund m.fl. (SD) och
2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 15.

Ställningstagande

I dag kan endast en förälder beviljas vårdbidrag, oavsett om barnet bor helt eller växelvis i hushållet. I de fall föräldrarna har skilda hushåll och det finns ett tillsyns- och vårdbehov eller merkostnader för barnet i respektive hushåll bör emellertid båda föräldrarna ha rätt till vårdbidrag. Att barnet är folkbokförd hos den ena föräldern bör inte ha någon betydelse. Vårdbidragets närmare utformning när det gäller nivåer och villkor bör utredas.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (M)

Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M) och Tina Ghasemi (M) anför:

Riksdagen beslutade den 23 november 2016 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Plan för ett starkare Sverige – Moderaternas budgetmotion 2017 (2016/17:3350) presenteras Moderaternas budgetförslag och Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men vi behöver göra mer för att fortsätta utvecklas i samma höga takt som vi gjort historiskt. Sverige utmanas av ett nytt och växande utanförskap som snart omfattar motsvarande 1 miljon människor, av skolresultat som sjunker och av otrygghet i alltför många områden. Många människor lever ett bra liv i Sverige med jobb, familj och fritidssysslor. Men många människor lever i en annan verklighet. En verklighet där man aldrig fått sitt första jobb, där barnens skolgång inte fungerar och där samhällsgemenskapen brister. Så får det inte vara. Vårt samhälle ska inte svika någon.

Budgetpropositionen visar tyvärr på en regering som är anmärkningsvärt nöjd, trots de utmaningar som människor ser omkring sig, och som verkar sakna plan och riktning. En regering som lånar i högkonjunktur och låter kostnaderna för bidrag och flyktingmottagande öka kraftigt. En regering som höjer trösklarna in på arbetsmarknaden genom högre skatter och utbyggda bidrag. En regering som inte tar skolans problem på allvar, säger nej till en timmes mer undervisningstid per dag och skjuter på mer matematik i högstadiet. En regering som tar mer än den ger till företagen och för en ineffektiv bostadspolitik. En regering som säger nej till ytterligare 2 000 poliser.

För att möta framtiden behövs en plan för ett starkare Sverige. Moderaternas mål är att öka välbståndet, tillväxten och tryggheten för alla i Sverige. De reformförslag vi presenterar är fokuserade på hur jobben ska bli fler och skolan ska bli bättre. Vi vill bryta utanförskapet och stärka incitamenten för att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, investera i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens

förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2016/17:2352.

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Föräldraförsäkringen och den väl utbyggda barnomsorgen ger förutsättningar för föräldrar att ta ett stort ansvar för sina barn och samtidigt förvärvsarbeta. Svenska kvinnor arbetar i hög grad under småbarnsåren och även män är föräldralediga. Men mycket återstår att göra innan samhället och arbetslivet är jämställda. Kvinnor och män arbetar i genomsnitt lika många timmar per dygn men män ägnar mer tid åt förvärvsarbete och kvinnor ägnar mer tid åt hemarbete. Den ojämna fördelningen i uttaget av föräldrapenning leder till långtgående negativa konsekvenser för kvinnor. Jämställdhetsbonusen är en möjlighet att uppmuntra till en jämnare fördelning av föräldrapenningdagarna mellan föräldrarna utan att tvinga fram en fördelning genom kvotering. Vi skjuter därför till medel för att behålla jämställdhetsbonusen i föräldraförsäkringen.

För att stärka arbetslinjen för de som ännu inte kommit in på arbetsmarknaden bör föräldrapenning på grundnivå begränsas till 365 dagar. För personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd bör föräldrapenningen begränsas till 365 dagar eller upp till barnets ettårsdag. Vidare anser vi att ersättningsmodellen vid förlängd skolgång bör reformeras så att dessa ungdomar i stället omfattas av det vanliga studiestödssystemet. Grundnivån i föräldrapenningen bör återställas till den nivå som gällde före höjningen den 1 januari 2016 och efterlevandestödet bör tas bort för de som bor i HVB-hem, familjehem och stödboenden.

Sammantaget anvisar vi 706 500 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2017.

2. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (SD)

Linus Bylund (SD) och Heidi Karlsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonserveratism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad

som möjligt är präglad av trygghet, välbstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

I vår budget för 2017 stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Sverigedemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Sverigedemokraterna presenterar i motion 2016/17:2896.

Föräldraförsäkringen är den nyblivna eller växande familjens garanti för ekonomisk stabilitet också under barnens första omsorgskrävande år. Det är familjen som har en unik kompetens att, utifrån sina egna förutsättningar, avgöra hur uppdelningen mellan föräldrarna av föräldrapenningen ska avgöras. Kvoteringen inom föräldraförsäkringen och jämställdhetsbonusen bör därför avskaffas.

Vårdbidrag lämnas till föräldrar för barn med funktionsnedsättning t.o.m. juni det år barnet fyller 19 år. Om barnet endast behöver hjälpmedel och inte vård betalas ersättning ut för merkostnader bara om dessa uppgår till minst 15 948 kronor. Om barnet behöver både vård och hjälpmedel betalas dock ersättning ut redan från 7 974 kronor. Vi föreslår att medel anslås för att ta bort den skillnad i kostnadsgräns för rätt till ersättning för merkostnader som finns i dag. Eftersom bostadsbidraget är behovsprövat har en förstärkning av den förmånen hög träffsäkerhet. Vi avsätter medel, ca 300 miljoner kronor mer än regeringen per år, för att höja bostadsbidragets nivå.

Flera av anslagen inom utgiftsområdet kan minskas till följd av våra förslag om minskad invandring.

Sammantaget anvisar vi 506 600 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2017.

3. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (C)

Solveig Zander (C) anför:

Sverige behöver ett nytt ledarskap. Trots att vi befinner oss i en högkonjunktur, där fler jobb borde växa fram och sysselsättningen borde stiga, ökar tudelningen i samhället. Tudelningen finns mellan unga och äldre, mellan högutbildade och de som saknar gymnasieexamen samt mellan inrikes och utrikes

födda. Tudelningen är också regional. Samtidigt som vissa orter växer och utvecklas har många mindre orter drabbats av neddragningar i globaliserings-, finanskrisens och lågkonjunktursens spår.

Regeringen har valt att föra en politik där underskotten ökar, trots att det är i goda tider som vi borde bygga skyddsvallar inför framtida lågkonjunkturer. De åtgärder som regeringen finansierar med dessa lånade pengar har, enligt regeringens egna expertmyndigheter, en obefintlig eller negativ effekt på arbetsmarknaden.

Centerpartiets budgetmotion stakar ut en annan riktning för Sverige. Följande frågor prioriteras särskilt:

Ekonomiskt ansvarstagande. Finanspolitiken måste i goda tider skapa skyddsvallar inför en framtida nedgång, men i stället för att göra det väljer den sittande regeringen att låta statsfinanserna gå med underskott. Centerpartiet föreslår i stället en budget som redan nästa år är i balans och som når överskott åren därefter. Vi sparar 11 miljarder kronor mer än regeringen 2017.

Bryt tudelningen. Trots högkonjunkturen växer gapet mellan inrikes och utrikes födda och mellan hög- och lågutbildade. Fler enkla jobb måste skapas för att de som står utanför ska kunna komma i arbete. Inte minst är det viktigt för att snabbt integrera de många nyanlända. För detta krävs sänkta skatter på att anställa, reformer på arbetsmarknaden och färre regleringar. Tryggheten måste också öka i hela landet, med fler poliser, och det förebyggande arbetet måste stärkas för att tudelningen ska brytas. Dessutom behöver kommunsektorn stärkas och fler satsningar göras på fler jobb och företag.

Förstärk klimatomställningen. Sverige måste återta ledningen i den gröna omställningen. Våra klimatutsläpp har slutat minska och arbetet för en giftfri vardag behöver förstärkas. För detta krävs kraftfulla styrmedel där förorenaren betalar och där intäkterna från miljöskatter finansierar sänkt skatt på arbete i en grön skatteväxling.

Högkonjunkturen ger oss en unik chans att bygga svensk ekonomi stark, att genomföra strukturreformer för att bredda tillväxten och jobbskapandet till fler och att ta nästa steg i klimatomställningen.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Centerpartiets budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Centerpartiet presenterar i motion 2016/17:3452.

Jämfört med många andra länder har Sverige kommit långt när det gäller att möjliggöra för barn att växa upp med goda materiella förutsättningar och

när det gäller att underlätta för människor att kombinera karriär och företagande med familjebildning. Men mer finns att göra. Förändringstakten mot ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen riskerar att bromsas in till följd av avskaffandet av jämställdhetsbonusen och höjningen av föräldrapenningens grundnivå. Vi motsätter oss dessa båda förändringar. Den retroaktiva rätten till föräldraförsäkring för nyanlända bidrar till en försenad integration, särskilt för kvinnor. Därför bör rätten till föräldraförsäkring för nyanlända begränsas på så sätt att föräldraförsäkring enbart medges för det yngsta barnet i familjen och till dess att detta barn fyller två år. Efterlevandestödet bör tas bort för unga som bor i HVB-hem, familjehem och stödboenden, eftersom de befinner sig i en situation där det offentliga tar ansvar för att finansiera deras uppehälle.

Sammantaget anvisar vi 2 264 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2017.

4. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att låna och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att reformerna som genomfördes mellan 2006 och 2014 inte räcker för att klara de nya utmaningar vi står inför. Alltför många står utanför arbetsmarknaden, ofta är det personer med bristande utbildning eller utrikes födda. En stor andel elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Det finns fortsatt brister i sjukvård och omsorg. Migrations- och integrationsutmaningen växer. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar. Dessutom har kriget i Syrien och IS närvaro i regionen fruktansvärda konsekvenser för såväl samhällen som människor. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. För att möta framtidens utmaningar behöver Sverige en ny reformagenda.

Liberalerna lägger fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa och ett för-svar med kapacitet att försvara Sverige. Dessutom presenterar vi en integra-tionsplan som bygger på lika delar humanism och realism, och som motverkar parallellsamhällen och hedersvåld.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomst-beräkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkade. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Vi väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 12. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 12.

Vi vill ha en modern och valfrihetsinriktad familjepolitik som ökar jämställdheten och uppmuntrar till arbete. Utformningen av föräldraförsäkringen spelar en avgörande roll för barnets rätt till sina föräldrar men också för utvecklingen av jämställdheten på svensk arbetsmarknad. Föräldraförsäkringens framväxt är en viktig del av den svenska välfärden och ett fundament för kvinnors frigörelse. Samtidigt är dagens försäkring förknippad med utmaningar. Den ekonomiska ojämställdheten mellan kvinnor och män är utbredd. Jämställdhetsbonusen är en ekonomisk stimulans för öka jämställdhet och bör inte tas bort. I stället bör medel tillföras för att fördubbla bonusen mellan föräldrapenningdag 120 och 195 till 100 kronor per förälder och dag. Föräldrar till barn med varaktig sjukdom eller funktionsnedsättning behöver ofta ha omfattande kontakter med skola eller förskola för att barnet ska få det stöd han eller hon behöver. Även barn med sociala problem kan kräva kontakter med skola eller socialtjänst. Det bör vara möjligt för föräldrar att få tillfällig föräldrapenning i dessa situationer. Vår budget rymmer vidare en höjning av barnstillägget i bostadsbidraget. Detta förslag är mer träffsäkert i att nå hushåll med de allra största behoven än regeringens förslag om höjd inkomstgräns i bostadsbidraget. Vi avvisar också regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg i barnbidraget. Vi föreslår vidare att ett barn som får omfattande stöd av det offentliga t.ex. i form av boende i ett HVB-hem eller stödboende inte samtidigt ska kunna få efterlevandestöd. Unga personer med förlängd skolgång eller förlängt barnbidrag ska få studiemedel i stället för aktivitetsersättning. Med anledning av detta förslag minskar kostnaderna för barnbidrag.

Sammantaget anvisar vi 5 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 12 för 2017.

5. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 1 (KD)

Aron Modig (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniskliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser

på offentlig välfärd, lägre skatt för arbetande föräldrar, lägre skatter för arbetande seniorer och lägre skatt på pensionsinkomster. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska lösningar ovanifrån; de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta – vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Kristdemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Kristdemokraterna presenterar i motion 2016/17:3304.

Dagens kvinnliga ålderspensionärer har i regel lägre pension än de manliga ålderspensionärerna. En anledning till detta är att kvinnor tar ut en större del av föräldraledigheten och att de oftare arbetar deltid när barnen är små. Mot denna bakgrund vill vi förstärka möjligheten att tillgodoräkna sig pensionsrätt för barnår. Genom att utöka antalet barnrättsår från fyra till fem och höja den generella jämförelseinkomsten i barnrättsåren från 75 till 85 procent kompenseras de föräldrar som går ned i arbetstid i större utsträckning än i dag. Jämställdhetsbonusen är en reform som undanröjer en del av de ekonomiska hinder som kan finnas för dem som skulle vilja göra ett annat val, utan att samtidigt begränsa valmöjligheterna eller försämra för dem som väljer på annat sätt. Jämställdhetsbonusen bör vara kvar. För att stärka ekonomin för de barnfamiljer som har det sämst ställt bör medel anslås till en höjning av det särskilda bidraget för hemmavarande barn i bostadsbidraget. Vi avvisar regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg i barnbidraget och ändrad inkomstgräns i bostadsbidraget.

Sammantaget anvisar vi 2 968 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 12 för 2017.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:1 Budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 12:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (2010:110) (avsnitt 2.1 och 3.7).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus (avsnitt 2.2 och 3.8).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 2.3 och 3.8).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (avsnitt 2.4 och 3.8).
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt Tabell 1.1.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:165 av Isabella Hökmark och Lisbeth Sundén Andersson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta bort de kvoterade föräldradagarna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:245 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att återinföra och utveckla vårdnadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:283 av Patrick Reslow (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de öronmärkta dagarna i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:296 av Amir Adan (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att få föräldrapenning när man deltar i bundna heltidsstudier, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:307 av Jesper Skalberg Karlsson och Erik Bengtzboe (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en reform som innebär att fler än två föräldrar tillåts ta del av föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:364 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom det befintliga systemet för föräldrapenningen utöka den tillfälliga föräldrapenningen från 10 till 30 dagar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:365 av Rickard Nordin (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för graviditetspenningens fastställande för företagare bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:401 av Jenny Petersson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en förstärkning av jämställdhetsbonusen bör övervägas samt att den bör ses över och utvärderas för att exempelvis tydligare riktas till låginkomsttagare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av föräldraförsäkringen behövs för att utreda möjligheten för fler, exempelvis stjärnfamiljer, att ta del av föräldraförsäkringen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldraförsäkringen bör ses över för en ökad anpassning och förståelse för företagares situation och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en vab-jämställdhetsbonus bör övervägas för de föräldrar som delar mer jämställt gällande tillfällig föräldrapenning vid vab, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:489 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vab-ersättning kan bli mer flexibel för företagare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:494 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att göra en justering i föräldraförsäkringen och göra den mer flexibel och införa en

möjlighet till parallell utbetalning i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:716 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ändra namnet på bidraget till gymnasiesärskolans elever (förlängt barnbidrag) till ett namn som lämpar sig för gymnasiesärskolans ungdomar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:990 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras gällande efterlevandestöd till barn som mist en förälder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1076 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att ändra i reglerna för bostadsbidrag för unga under 29 år utan barn och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till en handlingsplan mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1646 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över åldersgränsen när det gäller bostadsbidrag för unga och studenter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2352 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen avslår propositionen i de delar som avser förslag om att jämställdhetsbonusen ska avskaffas.
2. Riksdagen avslår propositionen i de delar som avser förslag om att höja flerbarnstillägget.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrapenning på grundnivå, dvs. för den som inte har arbetsinkomst, begränsas till 365 dagar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningsmodellen vid förlängd skolgång bör reformeras och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:2356 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrapenning på grundnivå, dvs. för den som inte har arbetsinkomst, begränsas till 365 dagar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsbonusen ska behållas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en jämställdhetsbonus som uppmuntrar till ett mer jämställt uttag av tillfällig föräldrapenning (vab) och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ska ta fram förslag på att avskaffa dagens parallella system med underhållsbidrag och underhållsstöd och ersätta dessa med en modell som innebär att fler föräldrar betalar underhåll som motsvarar den egna levnadsstandarden eller taxerade inkomsten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2400 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inkomstprövning av barnbidrag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2427 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldraledigheten ska delas upp helt enligt föräldrarnas egen önskan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2486 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur utbetalning av underhållsstöd kan ske utan inblandning av Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2487 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra kontaktdagar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2491 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra barnbidraget frivilligt så att varje förälder själv får välja varje år om

han eller hon vill fortsätta att ta emot bidraget och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur många familjer som kan antas avstå från barnbidraget efter en reform med frivilligt barnbidrag och hur stora besparingar detta skulle innebära för staten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2502 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett sörjandestöd för föräldrar som mister sitt eller sina barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2503 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra det kommunala vårdnadsbidraget och göra det obligatoriskt för landets kommuner att erbjuda detta som alternativ till annan barnomsorg och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att båda de blivande föräldrarna ska ges ledigt mot ersättning vid besök hos mödravården och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av behovsprövningens utformning för graviditetspeng och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att helt avkvotera föräldraförsäkringen och återge makten till familjerna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja ersättningen i vårdnadsbidraget från dagens 3 000 till 6 000 kronor samt göra det obligatoriskt för samtliga kommuner att införa möjligheten och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja bostadsbidraget för barnfamiljer samt se över återbetalningsrutinerna i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort den orättvisa skillnaden i merkostnadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nivån på underhållsstödet bör ses över årligen för att kompensera för inflation och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2865 av Anders Österberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en nationell handlingsplan för att alla barn ska få en jämlik barndom och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2896 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:2929 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa samhällets ekonomiska stödinsatser så att de bättre motsvarar föräldrars lagstadgade försörjningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en föräldraförsäkring som tar i beaktande hur regelverket kan bli mer flexibelt och bättre passa föräldrar som driver egna företag och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara möjligt att bedriva viss begränsad verksamhet i eget företag med bibehållen föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om underhållsstöd i större utsträckning ska avgöras civilrättsligt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av föräldraförsäkringen utifrån hur regelverket kan bli mer flexibelt och bättre passa föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att återinföra en jämställdhetsbonus, att föräldraförsäkringen öppnas för ytterligare två närstående samt att införa en vabonus och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägstanivådagarna döps om till garantidagar och får fördelas över hela föräldraledigheten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler ska kunna ta del av föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av en vab-bonus och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av en förändring av underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att full föräldrapenning enbart bör utges vid jobb eller permanent bosättning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa föräldrapenningen för personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst till 365 dagar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en moderniserad familjeförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade möjligheter till tillfällig föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3210 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda formerna för hur föräldraförsäkringen skulle kunna reformeras så att familjens sammanlagda disponibla inkomst under det att en förälder lyfter föräldrapenning blir densamma oavsett vilken av föräldrarna som är hemma samt om att beräkna kostnaderna för en sådan reform, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3303 av Aron Modig m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka pensionsrätten för barnår med ett år och höja jämförelseinkomsten i pensionsrätt för barnår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om familjens betydelse för barnen och samhället och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrarna är de viktigaste personerna i barnets liv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att familjesäkra politiken genom att alla politiska beslut ska analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära relationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att politiken ska möjliggöra för föräldrar att få mer tid för barnen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer flexibel föräldraförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldraförsäkringen inte ska vara tvångskvoterad och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den sjukpenning- och föräldrapenninggrundande inkomsten för föräldralediga bör skyddas i tre år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa gällande krav på att de första 180 föräldrapenningdagarna tas ut på sjukpenninggrundande nivå, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en rätt för vårdnadshavare att överlåta föräldrapenningdagar till närstående och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga föräldrapenningdagar ska kunna användas som s.k. dubbeldagar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra jämställdhetsbonusen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka pensionsrätten för barnår med ett år samt att höja jämförelseinkomsten i pensionsrätt för barnår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa förfarandet med anmälan vid tillfällig föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om en generell graviditetspeng under den sista månaden i graviditeten och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja det särskilda bostadsbidraget för hemmavarande barn och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjt adoptionsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att föräldrar får råd och stöd för att i större utsträckning komma överens om avtal om underhållsbidrag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vårdbidrag och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återbetalningen av underhållsstödet ska baseras på en mer aktuell inkomst för den som är underhållsskyldig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
49. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja den barnrelaterade delen i bostadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3341 av Sofia Fölster (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att möjliggöra för föräldrar att överlåta en del av föräldrapenningen till tredje part och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för vårdnadshavare som är ensamstående att dela sina dagar med ytterligare en närstående person och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka antalet barnrättsår från fyra till fem och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja den generella jämförelseinkomsten i barnrättsåren från 75 procent till 85 procent och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kvotering i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja bostadsbidraget för hemmavarande barn och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppjusteringar av reglerna för och en höjning av bostadsbidraget och bostadstillägget och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3360 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att likställa barnen med avseende på föräldradagar oavsett om man är tvilling eller ej och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som bor i verksamhet som bekostas av offentliga medel inte ska ha rätt till efterlevandestöd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att full föräldrapenning enbart bör utges vid jobb eller permanent bosättning och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa föräldrapenningen för personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst till 365 dagar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3410 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda följderna av att helt ta bort det generella flerbarnstillägget samt se över hur resurserna bättre kan komma resurssvaga barnfamiljer till del och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3452 av Solveig Zander m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3487 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som berör 15 kap. 8 § samt 97 kap. 15 § (regeringens förslag punkt 2.1 delvis).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus (regeringens förslag punkt 2.2).
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (regeringens förslag punkt 2.3).
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (regeringens förslag punkt 2.4).

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	M	SD	C	Avvikelse från regeringen	
						L	KD
1:1	Barnbidrag	27 347 011	-306 700	-452 600	-300 000	-374 000	-300 000
1:2	Föräldraförsäkring	41 696 503	-293 000	-190 400	-1 004 000	+316 000	+318 000
1:3	Underhållsstöd	2 690 000			-700 000	-5 000	
1:4	Adoptionsbidrag	32 284					
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	1 048 000	-110 000	-7 700	-110 000	-110 000	
1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	4 069 900		+10 000			
1:7	Pensionsrätt för barnår	7 467 700		-75 600			+2 400 000
1:8	Bostadsbidrag	5 140 000	+3 200	+209 700	-150 000	+178 000	+550 000
Summa för utgiftsområdet		89 491 398	-706 500	-506 600	-2 264 000	+5 000	+2 968 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1	Barnbidrag	±0	27 347 011
1:2	Föräldraförsäkring	±0	41 696 503
1:3	Underhållsstöd	±0	2 690 000
1:4	Adoptionsbidrag	±0	32 284
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	±0	1 048 000
1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	±0	4 069 900
1:7	Pensionsrätt för barnår	±0	7 467 700
1:8	Bostadsbidrag	±0	5 140 000
Summa för utgiftsområdet		±0	89 491 398

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 8 §, 21 kap. 2 § och 97 kap. 15 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***15 kap.****8 §¹**

Om någon enligt 16 kap. får barnbidrag för två eller flera barn lämnas flerbarnstillägg med

1. 150 kronor i månaden för det andra barnet,
 2. 454 kronor i månaden för det tredje barnet.
 2. 580 kronor i månaden för det tredje barnet.
 3. 1 010 kronor i månaden för det fjärde barnet, och
 4. 1 250 kronor i månaden för det femte barnet och varje ytterligare barn.
- I 16 kap. 12 § finns bestämmelser om anmälan för att få flerbarnstillägg.

21 kap.**2 §**

Adoptionsbidrag kan lämnas till försäkrade föräldrar för kostnader vid adoption av barn som inte är svenska medborgare och som inte är bosatta här i landet när föräldrarna får dem i sin vård.

Bidraget lämnas med 40 000 kronor för varje barn. Bidraget lämnas med 75 000 kronor för varje barn.

¹ Senaste lydelse 2010:680.

97 kap.**15 §**

Bostadsbidrag till barnfamiljer beräknas enligt 18–23 §§.

Om den bidragsgrundande inkomsten överstiger 117 000 kronor för en försäkrad, eller för makar 58 500 kronor för var och en av dem, ska bidraget minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

Om den bidragsgrundande inkomsten överstiger 127 000 kronor för en försäkrad, eller för makar 63 500 kronor för var och en av dem, ska bidraget minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

2. I fråga om barn som har kommit i föräldrarnas vård före den 1 januari 2017 ska 21 kap. 2 § tillämpas i sin äldre lydelse.

2 Förslag till lag om upphävande av lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus

Härigenom föreskrivs att lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus ska upphöra att gälla vid utgången av 2016.

Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i fråga om jämställdhetsbonus som avser tid före den 1 januari 2017.

3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 32 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

32 §¹

Särskilt pensionstillägg enligt 73 kap. socialförsäkringsbalken ska inte tas upp.

Jämställdhetsbonus enligt lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus ska inte tas upp.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om jämställdhetsbonus som har lämnats enligt den upphävda lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus.

¹ Senaste lydelse 2015:762. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

1 §¹

Sekretess gäller hos Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och domstol för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende enligt lagstiftningen om

1. allmän försäkring,
2. allmän pension,
3. arbetsskadeförsäkring,
4. handikappersättning och vårdbidrag,
5. statligt tandvårdsstöd,
6. läkarvårdsersättning,
7. ersättning för fysioterapi,
8. jämställdhetsbonus,
9. annan ekonomisk förmån för enskild, eller
8. annan ekonomisk förmån för enskild, eller
10. särskild sjukförsäkringsavgift.
9. särskild sjukförsäkringsavgift.

Motsvarande sekretess gäller hos en annan myndighet som har till uppgift att handlägga ärenden enligt den lagstiftning som anges i första stycket. För en myndighet som anges i 14 § gäller dock bestämmelserna där.

Sekretess gäller hos Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten även i verksamhet som avser registrering av enskilda för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som myndigheten fått från Migrationsverket, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Första och andra styckena gäller inte om annat följer av 3 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter i ärenden enligt den upphävda lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus.

¹ Senaste lydelse 2013:1148.